بسم الله الرحمن الرحیم

حمد و ثنا ده هغه خدای ته چه انسان ئې پیدا کړ او بیان لوړکا او تمیز ئې
ورکا له نورو حیوانانو په نطق: او ویا سره او خپل کلام پاک ئې نازل کا په افصح
بیان سره په هغه معجز او ابلغ دی له کلام د ټولو بلغا او فصحا ستاینه او
سپاس دی هغه خاوند له چه بلید ده نسته بل خاوند او نه بل به بلود دوگرېلو
ثبنتش دی دی چه انسانان پخوب و ښوو یالی اود هر ئې بلیغ وینا
ملهم دی درود نا محدود پر هغه پیغمبر دی علیه الصلوات والسلام
چه موږ ئې راوښوله سمه لار او روده

بیت

دی دی رهبر د کائنا تو تر ده جار سم

دی دی ناموږ د مخلوقاتو تر ده جار سم

خدای رحمتونه دی وی دده پر اولاد او اصحابو چه پر اسمان د هدی

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهبر ستوری دی او د پیغمبر دگوتمی خلاف نحی کړدوی نوای د دین
سپه سالار بد لاحوبږه ورکړوای او د رحمت ور بو نسکور

بدیت

دبهدی داسمان ستوری | خی رنای لور پد لوری
تتیپید زموږ می کړه رو ښاند | ذوی د وی خوبنه پچاند

بخاص کره د خدای رحمتونه دوی نازل پرځلورو یارانو د نبی پر غور ملگر یو او ووه پر ملسیوادخاندان اما بعد پد دی پودیسی چه ونیاوانسه غوره خاصه ده او د نطق تاج هغه د کرمنا تاج دی چه خالق تعالی د خوره خاصه آدم پر سر نسکور کړی اوپیهره زماند کی خدای تعالی پر انسانانو کی غورد شاعران او د ونیا خاوندان پیدا کړل چه الشعراء تلامیذ الرحمن دگنل سوا او ددوی ونیا وی برکلد داسی خوږی دی چه انسان زړه انشراح پد موی او د خوږ ونه وصر هم وی زه چه محمد هوتک یم او پا اصل پښتون پقندهار کښی اوسیم لدپیر ده چه پد ویلو د داسی ونیا وبخت یم او د پښی او ورځی می هم دغه کاردی دا دیرو قتونه تیر سول چه ما غوښتل چه زه دپه

شاعرانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعرانو تذکره وکاندم او د دوی احوال سره را نقول کاندم مګر زمانې ماته فراغ نه
ورکاوه دا هیله می په زړه کې وه چه سوه ځکه چه پر قندهار د ظلم او د جفا تورتم پروت
وه او هیڅ آرام نه درلود او نه فراغ ګاهی به مغولو چپاو نه کړل او ګاهی به د ګرګین
د ستم سوران وه اوس په حق تعالی موږ خلاص کړو له هغو ظلمو ځخه او فارغ سوه
زړونه زموږ او زموږ ملک حاجی میرخان علیه الرحمة دوی له قندهاره و یاستله
او پښتانه دی دوی له جوره آزاد کړل نو زما زړه فارغ سو له اندوه او قلم می تړوا جنسیت
هغه وقت په زماله اراده ی خبر سو نو موږ د پښتنو دستګیر تور امام المسلمین و
ابن قاتل الرفضه والکافرین شاه حسین ادام الله دولته الی یوم الدین بیت

د پښتنو پادشاه حسین هوتک — په ملکانو کی دی دی لوی ملک
د حاجی میر غلجی زوی ګڼه — خالقه تل دوی ځلان داغی

نوی زه وغوښتم خپل دربار ته او ماته ی تشویق وکا او الطاف ی ښکاره کا
په دا خپله اراده پوره کاندم او د پښتنو شاعرانو حال سره را نقول کاندم خپله
هیڅ زموږ پادشاه او د دنیا لم خپلو درګه سر شاه حسین خلد الله ملکه و سلطنته
یخپله هم د ښی ونیا خاوند او د پښتنو د شعر شوقمن دی نو ما وغوښته چه زړه تر زړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لی سی او د پښتنو د شاعرانو احوال ټول کړي سي ښکاره دوی په ماله د
د دیرو شاعرانو د پښتنو احوال ندرا ټول کړی دی او هغه وقتونه
زیدم له دګمړیو څخه می د دیر سنه حالونه او رنیدلی دی او اوس هغه ټوا
لی الله په غوښتنی کابزم د دی کتاب نوم دی پټه خزانه ځکه په دل
را غلی دی په پټه وا د نو ښکاره خالق تعالی دی لټوله مسلمان
د موږ د پادشاه سیوری دی تل وی او د ایم په دغه کتاب په ما
او سرځ و د جمعه ۱۶ د جمادی الثانی سنه و سنه ۱۱۴۱ هجری
د دروخزانو منقسم دی لمړی خزانه په بیان د هغو شاعرانو په چه ا
دوهمه خزانه په بیان کی د هغو شاعرانو په اوس ژوندی دی
په بیان لبنی د هغو ارتینو او ښځو په دو پښتونه ... ند یا نه

لمړی خزانه

د هغو شاعرانو په پخوا تیر سوی او موږ ته د دوی وینا دی ښکاره د
المشایخ قطب العارفین و زبدة الواصلین بابا هوتک علیه الرحمة

(c) ketabton.com: The Digital Library

تولد شوی و او د تولد پلار بابا غلجي و رحمة الله عليه چه پخپل وخت کښې مشر ګڼل کيدی د پښتنو
بوتک په التغر کی زيږيدلی و په سنه هجری ۶۶۱ کی او هغه وخت چه لوی سو
نو ئی کار د خدای عبادت او په التغر او سوری کښې د قوم سردار او بادار و نقل دی
چه په هغه وخت کی به بر خُل مغولو دار غله او پر غاړه و لوټ کاوه التغر او اولان او کلا
بئی تالا کول بابا هوتک ځیل قوم نه راټول کړل او د سوری غر سر دی پر مغولو شخړه د بو تلله
پر دی جګړه کی مغول تالا سول او د پښتنو ګډیو دیر و شړل ما نه ځیل پلار داود خان
داسی نقل د کا چه سوری غر په دغه روځ د مغولو په وینو داسی لجند سو چه پلو شو
د مر به بر پښتانه کا په دی شخړه کښی پښتانه لبر او بی ځواک و چه د سرو مغولو
بیت بر راغله او اخیستدی و کانو یو شو غښتلی د بابا هوتک ځیلوان و مړل بابا هوتک
په لوړ ... دا ... بولوله او په غیشوی د مغولو تر ... نه شیرل غښتلو میړو
بچه دا بسندره او ویله په جګړه تو دیدل تر شو چه سوری غری د مغلو په وینو ولاړه
او تول ی پیدا کړل هغه سندره زما پلار علیه الرحمة داسی راته ویلی

بيتو نه

پر سوری غر بل راته نن اور دی	و ګریه جور راته پیغور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر کلي کور باندی مغل راغئ
غښتلیو تنګ کړي دا موږ وار دی
په پښتنو یې ځلمو دی
آدم ر غښتلیو راسی
توری تیری غشی تر ولاسی
زلمو په غشیو کړي وار ونه
ورورانډی کړي چټل تیتر ونه
زماد زلمو وینې بهیږي
میرځي راغلي او تر هیږي
پښتنو هلي پر غره جنګ دی
مهال د توری دی ډنګ دی
زلمو پر ننګ ځانونه مړه کړي
د پښتنو ځځی ساته کړي

هم په غزني هم په کابل راغئ
مغل راغلي په تلوار دی
پر کلي کور باندی مغل راغئ
پر تنګ ولاړ دی پښتانه سی
پر کلي کور باندی مغل راغئ
د تیرو تورو ګوزار ورونه
پر کلي کور باندی مغل راغئ
ځکلي او غروند په سر کیږي
پر کلي کور باندی مغل راغئ
سور غر په وینو د دوی رنګ دی
پر کلي کور باندی مغل راغئ
دښمن په غشیو مو پلید کړی
پر کلي باندی مغل راغئ

نقل دی چه بابا هوتک د مغولو سره ډیر جنګونه وکړل او د ارغنداو پوري خوا ته ی وشړل او هرکله به د اتغر او مرغي غښتلیو پر دوی یرغلونه کړل او په غرونو

مغول

(c) ketabton.com: The Digital Library

به مغول ننوتل بابا هوتک په سپین ږیری سوځری نه او یا کال و په سنه ۷۴۰ هجری
وفات سو

ذکر د کاشف اسرار شیخ ملکیار پسر د بابا هوتک

مشر زوی واو تر هغه پلار وروسته ی د قوم د مشرتابه پګړی په سر کړله نقل کا
ئی چه ملکیار بابا ډیر غښتلی او قوتمند سړی و په جنګو کی به ئې لسو تنو سره به و په هغه
سنه چه بابا هوتک وفات سو ملکیار بابا د پنځه ویشتو کالو زلمی و هسی وائی چه ملکیار بابا
د سیوری په لټو کی ډیر پهلوان را تول کړل او هلته ی کارینه وند وکښل او خپل زلمی ی په
کښنتو کرنو وګمارل مغول چه په دغو دا نیو غوزن سول پر سیوری ی یرغل وکا او د
ملکیار بابا سره ډیر سخت جنګونه وسول په دغو جنګو کښی د پښتنو ډیر وړانی سوی او ځینی
ولاړل مړه ئی او پر وب ته ځنی هم وخاته وانزی خو اته هلته ی خپل زلمی سره پتول او بیرته
راغلل مغول ی وشړل او سیوری ی بیا ودان کی هسی نقل کا چه په سنه ۷۴۹
هجری کی په پسرلی اترناب د ډیر ډک سو په سختو نیزو او په یوه میاشت کی چه نو مونډ
او خوراک ی غاری غاری بهیدی ملکیار بابا چه د ترنک ځنډ وته راغی هسی سندره ی
ی و ویلی

سندره د ملکیار بابا

ترنک بهیږی ترنک بهیږی غاړی ترغاړی زما زړګی خو خپل لالی غواړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

که مړ وزه مړ وژده + د ترنګ مړوده + خاوند درځ ده + چه د مړکی موځ + زما خپله سوده

که ینږدی ینږدی + ینږد بیلتون دی + نږه ینږ وړی + په ویرژړ لی + په غم نه بون دی

که اوږدی اوږدی + په ذړه می اوږدی + دا اوس مه وچ کا + د ویر ینږ وند + بل د یر په زور دی

نمخنه یوسه + سپینی سپوږمیه + ورته ووایه + چه ترنګ تال کړم + ستا له خوا نکیه

که خپرو خپرو + او بوسوان کړی + بل ملګیار دی + پاته لیار دی + سوب ی جانان آباد

نقل کا چه ملکیار بابا دا سندرې وویلې د خاوند په قدرت ترنګ یو او هم د لرګی ماوی او دلته د رود
دیوی څنډی او بلی څنډی په تلو او غږ د لښتی سو په ترنګ یو پل جوړ سو ملیار بابا هم
پردی پل تیر سو او خپل مقصد ته وا صل سو   نقل کا چه یوه ورځ ملیار بابا
د خپل تره توخی کور ته ولاړ او د خپل تره زوی نور بابای ولید چه غشی تیروکا ملیار ځنی پښته
وکا چه تر بوره دا ښکري هغه ویل د مغولو په جګړو کی ستا ملا تړم ملیار بابا دعا کړه ورته
چه تر بوره تل سو بمن او سی وایی چه هر وقت به نور بابا په جګړو کی بری موند او ماته ی د هیچا
په یاد نه ده   هسی نقل کا چه یوه ورځ د مغولو تاړاک پر سیوری راغی او هغه وقت
د ملکیار بابا په کلا کی شوک نه و پر ته له ښځینو نور بابا چه خبر سو ژر ی ځان هغه کوت
ته ورساوه او په یوه تن ی مغوله شړل او ډیری مړه کړل دا هم د ملکیار بابا د دعا برکت و

ذکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د مقبول سبحانی غوث صمدانی شیخ خرښبون صاحب رحمة الله علیه د پښتون بابا

د کسی د عبدالرشید بابا د بسی و خاوند تعالی د دغه ښکاره کمالات او کرامات ورکړی و د خدای

په عبادت به بخت و نقل کا چه د پلار په ژوندکی لار رخصت سوا و د خپلو اولاد و سره

راغی که کسی شخ غوری مرغن ته او کله به و لاړ د غندان غره ته او هلته به ی خدای تعالی

ستایه او لمانځه او په کال کی به یو وار تلی د خپل تره بیټنی نیکه لیدنه به ی کوله او پس له وفاته

به ی هم زیارت ته ورتلی خرښبون بابا د شیخ اسماعیل سره چه د بیټنی نیکه زوی و لوی سو

او هغه وخت چه خرښبون د کسی له غره غندان ته راتلی نو اسماعیل بابا به ده سره د ډیر

و شړل سهی وایی چه یو وقت خرښبون بابا او اسماعیل د سړبن او بیټنی نیکه په مخ کښی

ناست و د دوی کور و د کسی په غره نو خرښبون د پلار او تره لخوا په ننګ او رخصت

ماذون سو اسماعیل نیکه داسی زاری وکړلی

که یون دی یون دی + مخکی بلیتون دی + له کسی غره شخ + محی خرښبو ندی

که ورو ورو ورو ره + خرښبون ورو ره + ته چه بلیتون کړی + زما و یر ته ګوره

په چڼی مرغی لړ + تورشا کرغ له + همزولی یا ته + څه ځه بر ځی لړ

د خدای د یاره + خرښبون یاره + چه هیر مو نکړی + زموږ کهول واره

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه مې ریبړی + یار مې بېلېږي + بیاتون ی اوردی + ځان په سو ځېږي

نقل کا په اسماعیل بابا خربنبون بابا هسې عبرگون وکاوه

ځلوریځ د خربنبون بابا

بېلتانه نار مې وسوځه په کور باندی
اور یو هېږم په بد شوی کبیښ پر ور باندی

له خپلوانو به بېلېږم په سر وسترگو
دواړه سترگی مې په وینو دی ښوراندی

اسماعیل ستا نا روغی زړه گی مړی کی
بېلتانه خربنبون بیا له تا پردی کی

نه هېرېږي که مې بیا مې ستا یادی کی
په څېره د ویر به پری سی زړه مراندی

څمه څمه په ارمد دیون حی دی وځي کله تد
دیانه ثوری به اچوم وترخ تد

ستا سی یاد بمی وی لبس زړه وسخ تد
که دا محکه غږوند قول اشی لاندی باندی

نقل کا چه خربنبون بابا ولاړ په مرغه کی مېشت سو او هلته هم وفات سو په کال هجری ۴۱۱ و سنه وروسته ی زامن هم په غوره مرغه کی او سید له او دکاسی اولاد بیا ره ته ولاړه دکسی غره او پښین په لټو کی مېشته سول او دکند او زمند اولادونه خپاره سول او ولاړه ل د ننگرهار او خیبر او پېښور لټی ی وینولی

ذکر د قدوة الواصلین مظهر تجلیات الهی شیخ متی خلیل غوریا خیل سرهنبی علیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

الرحمة الله الولي شیخ متی د شیخ عباس زوی و چه عباس د عمر او عمر د خلیل زوی و خلیل
د غوریا غوریا د کند ابن خرښبون زوی و چه حضرت سربني قدس الله سره له زامنو څخه و
زما پلار علیه الرحمة و ماته داسې نقل و کا چه د خرښبون علیه الرحمه مرګ په مرغه کې و
او اولادې هم په ارغسان او مرغه او پښین کې سره خپاره سول څینې ورڅخه د
ښووب او کوهړک غره ته او امران او حسن د شیخ متي ورونه په سپین غره او سیدال
چه ورور ئې د مشرورو په نامه مشهور سو د خواجه امران غرا وبي بي خالا دده وی
خور په پښین کې وه چه هوري ئې زیارت دی یو بل ورور ئې و په ګرمام کې ښخ دی
نقل کا چه شیخ متی قدس الله سره په کال هجري ۶۲۳ سنه زیږیدلی وا او په عمر د پنځه
شپیتو کالو د ترنک له ~~روده~~ پر غاړه وفات سو او پر سپینه غونډۍ لویه ښخ دی چه
کلات باندې سي نقل کا چه پر سپینه غونډۍ هیڅ اوبه نه وې او ډېر لږ ډلی پښتانه او اولاده
چه په دوبي ددۀ زیارت ته تلل د ترنک له روده به ئې اوبه وړې سره و ئې ړلې یوه ورځ
شیخ محمد زاهد دده مشر زوی دده په زیارت کې دننه ډیر ستړی ویده کی کښل د متی بابا
له قبره سره نژدې اوبه را وغورځیدې او هلته بها نده چینه پیدا سوه دا اوبه تر
اوس هم بهیږي او زایرین ئې ځینې ... نقل کا چه شیخ متی بابا لوی زاهد او عابد

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په خاوندمین سری وده اولاد ولاړل او په پیښور او بدرنی کی هیشته سول او هلته له دوی څخه لوی لوی ستانه راوتل شیخ زهیر د شیخ امران څخه روایت کا چه شیخ متی بابا لوی عالم او د دین مرشد و په غندان کی ی یو کتاب وکښلی چه نوم ی و د خدای مینه په دغه کتاب کی متی بابا ځیل شعرونه هم وکښل او د اسی مناجاتونه ی وویل چه د پرونه ی ویلی کول دغه یو شعر بالخیله پلاره او رید لی و چه نقل ی کاندم

شعر

پرلویو غرو هم په دښتو کی | په لوی سهار په نیمو شپو کی
په غاړه بوغ او په شپیلکو کی | یادوی ژرلو په شیلو کی

هول ستا د یا د ناری سوری دی

دا ستا د مینی ننداری دی

جنډی زرغون له په بیدیا دی | د برېښنا خواته په خندا دی
ترنګ چه ځړدی په ژړا دی | دا هول اغیز د مینی ستا دی

هوله سنګلل دی ستا له لاسه

ای د پاسوالو پا سه پاسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ملر سرو بناندې ی سپین دی | یا د سپوږمیه تندی ورین دی

که غړدی ښکلی پر تمین دی | لکه هنداره مخ د سپین دی

ستا د ښکلا داپلوشه ده

وای یو سپکه ننداره ده

دلته لوی غروند زرغونیږی | د شروند وږمی پکښی چلیږی

بوراوی شا وخوا کیږی | سترگی لیدو ته ی هیښیږی

لوی خاونده لتوارته می

تل د نړی په ښکلایده ی

خاوند ښکلی ستا جمال دی | ښکاره ی لوی پلو کمال دی

که ورځ که شپه که پری کال دی | ستا دقدرت کمکی مثال دی

ستا د لو رو نو یو رنا ده

دلته چه جوړه تما شا ده

زړه می دا ستا د مینی کور دی | سوی د عشق په سو خنداور دی

رب ی و تا ته ستا پر لور دی | بیلدی، بیخ دی ورکړی پلور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د جمال په لیدو بنا د دی
که نه وی دغه نور برباد دی

په غرو کی ستا د عشق شیلکی دی | د دی نړی په عشق سمی دی
که غټ که وړه که پنڅه نړی دی | ستا د جمال خری هر شی دی

چه پر دنیا می سترگی پری سوی
ستا د جمال په ننداری سوی

نه هسک نه مځکه وه تور تم و | تیاره چپره وه تول عدم و
نه ابلیس شوی آدم و | ستا د جمال سوچه پیر تم و

چه سو ښکاره ښکلی دنیا سوه
(ری خلق)
د پنځ پر لوری ی رنا سوه

زه چه څرگند پر دی دنیا سوم | د ښکلی مخ په تماشا سوم
ستا پر جمال باندی شیدا سوم | لیونی ستی راحلا سوم

په ژړا زاړم چه بیلتون دی
یمه پردیسی بل می تون دی
ی بای

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګړيو ولي متې ژاړي | سوړې ځي اوري غاړې کې ځالړي
څه غواړي څه وايي څه باندې | خپل تون او کور وکلي غزاړي

چو ځني چه بيل سي نيمه خواسي
تلک د بن په لور ژړا سي

نقل کاوه سي چه د شيخ متې عليه الرحمة کتاب د خدای مينه به تل دده پر هديره پروت وو او وګړيو به هغه پاره کې بغول او هر چا به ويل نو به ي ژړل هغه وقت چه مغول را غلل هغه کتاب ي واخيست او وروسته نسو ښکاره کنده چه څه سو

ذکر د جهان پهلوان امير کروړ کانړوي د امير پولاد سوري غوري نقل کا مُبدة الواصلين شيخ کته متې زي غوريا خيل چپل کتاب لرغوني پښتانه کي چه دي نقل کا له تاريخ سوري محمد چه په بالشتان ي ليکلي او صوندلي و شيخ کته عليه الرحمة هسي وايي چه په تاريخ سوري راوړي چه امير کروړ د امير پولاد سوري زوي و چه په کال سنه ۱۳۹ هجري د غور په منديش کي امير سو او جهان پهلوان ي باله وايي چه د غور کوټونه او د بالشتان او خيسار او تمران ماني ده بر کوشک ي ټول و نيول او د رسالت له تمول ي په خلافت کي د ډير لوملونه وکړل نقل کا چه امير کروړ ډير غښتلي او پهلوان و په يوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تن له سلو جنګاوړو سره جنګیدی ځکه ئی نو کروړ باله چه معنی ئی ده کلک او سخت وائی چه امیر کروړ به په دوبی زمین د ږدرګی وا وهسته ئی ماڼی درلوده چه کهتت د منديش پښان واو په دغه ځای کښی ئی ښکار کاوه او عشرت په تاریخ سوری کی راوړی چه دا امیران له بریځو بخوړاو بالښتان او بستکی وا او دغه سوری قومی له اولاده دی چه د سهاک له پښته و امیر پولاد په هغه دعوت کی شریک و چه ابوالعباس سفاح د بنی امیه سره جګړه کړی له او ابو مسلم ئی هم مرستی وه په تاریخ سوری محمد بن علی البستی داسی کښلی دی چه د عباسی دعوت په جنګو کی چه امیر کروړ له د میری سوبی وکړلی نو ئی دا بیتونه وویل چه ویاړنه ئی بولی هغه دا دی په شیخ کته علیه الرحمته تاریخ سوری را نقل کړی دی

ویاړنه د امیر کروړ جهان پهلوان

زه یم زمری پردی نړی ملا اتل نشته | په هند و سند و پر تخار او پر کابل نشته
بل په زابل نشته | لما اتل نشته
غشی د من می ځی بریښنا پر میر ځمنو باندی | په ژوبله یونم پر غالم پر تښتیدونو باندی
په ماتیدونو باندی | لما اتل نشته

زما د بریو پر خول تاویږی هسک په نمنځ ویویاړم | د آس لسوړی مځکه ریږدی غرونه کاندم لتاړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرم ایوادونه اوجاړه لما اتل نشته

زما د توري تر شپول لاندې دي هرات و جروم
عرج و بامیان و تخار بولي نوم زما په اودوم
زه پېژندویم پېروم
لما اتل نشته

پر مېهو زما غشي لوني داري دښمن راتښته
د جیږ نوالرو دیر ځغلندو ځم تښتي پلن راتښته
رپلي نه پوهن راتښته
لما اتل نشته

د زرنج سوبه مي د توري پېچ سوړه کړه
پیا داري مي لوړه وي د کول د سوریه
سترمي تربورو کړه
لما اتل نشته

خپلو دګروړه لور پېرزوینه لوم
دوي پیادینه ښه بامېم نښد تروزنه لوم
تل ئې وډنه کوم
لما اتل نشته

پر لویه غرو مي و نیا ددومي نه ځغلندو پتال
نیرک زما د نوم مي بولي پر دریځ ستایوال
پور ځو شپو میاشتو کال
لما اتل نشته

شیخ کته علیه الرحمة لتاریخ سوري نقل کا چه امیر کروړ عادل او ضابط او د ښې وینا خاوند و ده به هر کله شعر وند ویل پېلال سنه ۱۵۴ هجري د پوشنج پېچنګو لښ مه سو د ته د دوروستي نه وي امیر ناصر ایوادونه ضبط کړل او د غور او سور او لبست او زمین داور پر محکو خاوند سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د شیخ اسعد سوري علیه الرحمة شیخ کته یکتاب کی د لرغوني پښتانه تاریخ سوري
سی نقل کا چه اسعد سوري پغور کی اوسیدی او هلته د سوري خاندان پپادشاهی کی د ډیر عزتمند
و شیخ اسعد د محمد زوی و چه پکال سنه ۴۲۵ هجري په بغنین کښی وفات سو شیخ اسعد
علیه الرحمة ډیر ښه اشعار ویل نقل کا چه سلطان محمود غازي یرغل راوړی د امیر محمد سوري رحمة الله
علیه سره جګړه وکړه او پر آهنګران کی ی محصور کا پدی وقت شیخ اسعد هم د آهنګران په
کوټ کی و هغه وخت چه سلطان محمود علیه الرحمة امیر محمد سوري ونیوا و بندی ی بوت غزني ته
نو امیر محمد سوري په غورا زړه ور او عادل او ضابط امیر و له غزني ته د بند مړ سو او شیخ اسعد
په دوست و د امیر محمد سوري پر مرګ ی داسی ساندی وویلی په یوه بولله کی چه قصیده
په عربي ده

وله في القصیده

د فلک لیچارو څه وکړه هم کوکار — زمولوی هر ګل چه خاندی په بهار
هر غشول چه په بیدیا غوړیده وکا — ریژوی ی پانی کاندی نازپنار
ډیر عزتمند د فلک څپیړه ښنده کا — ډیر سرونه کاته خاوره لاندی زار
دوالمن لسره غول پر یاسی مرسی — د بی ورنلو دیني توی کاندی خونخوار
چه لمبر مدی زمري ریبی زنګلو کی — لاوکوبه ی ډاری تیرو حیار
هم ی غشی سکنی ډال د ژوبلورو — رستمان څنی خفلا کاندی پدار

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ملاوې نکوېږي پغنبتلیو

پیوه ګردښت کې پر یاسي لمبه
څه تيري شه ظلم کاندي ای فلکه
پو یېر تژلو لور نکړي یېږد لرایه
هیڅ رونقي ی په زړه نشته ستا له خوره
له تیر یودي او نبي څاڅي له او ریځیو
نه لاس واخلې لحور نه لوري
نه زړه وسوځي په هیچا باندي
نه وصل کړي یېن لیل مینه
ستا له لاس دي پراته ژوبل نګیروي کا
کله غوټي کاندي مرا نوي وزړه ګیو
کله تکي واچوي پر نانځ ولیو
کله غورځوي واکمن له ملا پلاز ولو
زموجېبر ذړه ولوډنن یبا یو عشقي ودوشیته
پر سوریو باندې دیر پر یووت لیاسه

دا فلکـــبر و کاڅه کا بې ګزار
نه ی عشقي نه لنډي وي نه ی مبار
ستا له لاس نړی هیڅ ګل بلبله خا
پر نشلیو اوښوي دغم نا تار
بلبلوي په ژړا زړېین لیار
چیني ژاړي پورته ورته ستا له ښنار
نه ملا کړي لبي وزلو له تزار
ای رفاقت
نه پر یوړي له ګردښته له ملار
نه درملي تپونه د افګار
پر تلوته تپي زړونه ګار ځار
کله تیر باسي وګړي هو بنیار
کله شیري کړي ګریوان دښمني چار
کله کښینوي پچاورو کي بادار
و دڅ و بلله په دي عشقي هزار
محمد و الکمن چه ولاړي پیل دار

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو وار سوا سره پلاس د میر شمنو
په سماوی و دان آهنګران و
د محمود د ژو بلو سره پلاس کنبیوت
تنګیا لیو لره قید مه ینه ده څکه
سر بنړی ی غوره نخاوره بیا بیره کا
پدی ویر د غور وګړی تور لمړی سول
ګوره څاڅی رنی او بنی لړی غزولو
نه ښخه زره غا د غزولو د بید یا ده
نه غحقول بیا زر غرنړی بیلا سنو لو
نه له غرچه بیا راځی کاروان د مینګو
د پسرلی اوره توری اوبنی تو ینه
دا به خو چه محمد ولاړه له منځ ینه
نه منکار یرنړی ښخه سور د سور بلیتو
چه به نجلیو به نڅا پکی خنده له
ښخه غور به ویر نا تار د و المن کنبوست
لاس د مات سه ای فلک چه د وکا

اشتقال ی وکړ قبر له بلوار
به تمکینه و بیر درست جهان او خار
چه غزنه ته ی باتلی به تلوار
سه ی والوتله ښکته پردی لار
د نه مر یو بیړ کا بیو کلمه وی څوار
پدی ویر رنا تیاره سوله د ښار
د اګروکی سانړی لی پیښور بار
نده ذرکیو پمسا دی کمتر بار
نه بامی بیا مسیده کا به کهسار
نرا دروی غور ته بیا جوپی د ښار
مه غلری به نیسان نکړی نشار
په ویر نه ی سر غور لتول سوګوار
نه ځلیړی ښخه لمر پردی دیار
چه به پیغلو کا اتن قطار قطار
ښخه غور سو د جاندم غنډی سوار
محمد غندی ومړی د مر بنی منکار

امیتی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شین زرگی فلک ولی لاولاړی — ای دغور غرونو پرڅه ستوی غبار

ځلکی ولی پریږدلو ښیر لوړی — لاندی باندی سره چه ورک سی داشعار

په زمری غندی والکن ځی لجهان — په ځوک نکری په نړی باندی قهر

ښخ پتا ای محمده دغور لمر وی — په نړی به ندوی ستا دعدل ساه

ته پر ننگه وی ولاړ پتنگ کښو مړی سوی — هم پر ننگه دپه ننگه کا ځان بجار

که سوری دپتنگ پر کاندی دیر مشغول — هم بویاری ستا پښتون ستا په تبار

بجنت کښی دده ترن زمویږ والمنه

هم پتا دوی دیر لوړ دغفار

ذکر د شنکارندوی علیه الرحمة چه دغور و یوه سړی دی چه شیخ کته متی زوی رحمة الله علیه کښلی دی پکتاب لرغونی پښتانه کی چه پتاریخ سوری کی دی چه شنکارنده ښتنه دغور و او کله کله به پیغزند اوبست کی هم اوسیدلی پلاری احمد نومید او دغور دغیرو زړه کوو لټوال و شنکارندوی د سلطان شهاب الدنیا والدین محمد سلم شنسباک بپادشاهی کی حضور او د درناوی خاوند وا او هغه وقت چه هغه سلطان پر هند یرغل کاوه شنکارندوی چه شاعر او عالم سړی و هم د هغه سلطان په لښکر وکی وا هی وایی چه شنکارندوی پیمانه کی د سلطان محمد سام او سلطان غیاث الدین غوری

(c) ketabton.com: The Digital Library

دستایی قصیدی لری چه بوللی دی محمد ابن علی وایی چه سبنت کینز مادره دلوللو غنت کتاب وبیدی اوده مغد څوی می دغد بولله چه د محمد سام علیه الرحمة ستاینه ده کښلد

القصیدة فی المدح

پسرلی ښکلونکی بیا کړه سنگارون — بیا یی ولونل په غرونو کی لالون
مځکه شنه د ښوند شنه منی شنی سوی — طیلسان زمرد ی واغوسته غرون
د نیسان مشاطی لاس د مچید ودی — مرغلرو باندی وښکلل ښنون
د غټولو جنبری خاندی وریدی ته — زرغونو ښنوکی ناڅی زلمی جرون
لکه ناوی چه سورتیک په تندی وکا — هسی وگانل غټونو سره پسولون
مرغلری چه اوری د څونو لیه — پیچلاسی سوه راند خپاره د ښتون
زرغونو مځکوکی خال کا لکه ستوریه — چه پیر هسک باند ځلیږی سپین گلون
سپینی واوری ویلیده کاندی بهیږی — لکه اوښی د مین په گر بوانون
هر پلو رخی والی بهاند خاندی — له خوښید سروهی لد سینگرون
هر پلو د گلو وږم دی لونلی — تو اراغلد لد ختنه کاروانون
د مسیح په پو به مړو روندون بیا موند — پسرلی مګر مسیح سو په پو کړون
لد مړو ختا وروی آغلی گل راولیوست — وچ بیدیا او غری کړ لد جنتون
سری جاجی چه راشت کړ راشنگرو — گیهځ چونی چه په بن وکا بوغون

پد

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بربڼا چه بڼغ د څو نیو نغوږ بیده سی
د زلما آتا یې داغلی دی پر جنب یو
دیو پلوځ سور کړي پسرلی دی
د هندارو په څیر غرون سپین د برنگین دی
پخور ځنگ غور ځنگ لنځولی ځگوند باسی
ښد چونهي پستایه د جندیو موږ سی
د تشنب د کهالد ختلی لمر دی
د بندو او روی درست ایواد ورغونکی
پزابل چه دبري پر نیلی سپور سی
نه یې څوک مخ ته دري د میر ځمنو
د اسلام د دین شهاب د بري لمر دی
هره پلا چه دي پر هند وسند یرغل کا
په پسرلی چې ی تیزون په اټک وکا
نه به د ټلمی غندی رون ستوري په سنگ ځلی
نه به داوی ځگرن د سنیا پلوری

توا چندی سره پیو دی اشلکون
لکه پغلید غتی کاندی مکیزون
یو د بل پخاره اچوي لاسون
چه پزاورو پاندي ځل وکالمرون
لکه شڼ پاتی شا کاندي سیندون
ښه موږ سم د سلطان لښتون
د پسرلی په معود و دان لده زغون
له قصداره تر دیبل ی یو نون
پلا هوری د میراني گزارون
نه ی نوری ته تهنیگری کلک داون
تور ستهان ی کړ رنا بیجابدون
زینوی توره نبری په شهابون
غار دغار ی تری سو للهدزرون
که ځه پور ته سی لغوره دیر میرون
نه به نبری څوک د هند چاره بنهرون

(c) ketabton.com: The Digital Library

په څوک زلمي د غور سره را غونډ کا
یو ځای د شهاب الدین دې چې وکا
په جوپو جوپو جګړي دي هند ته یون کا
ښن پسینه باندې تیر یوې یرغل کاندي
څپان سیندي هم لړزه اېلاې کا
پیهر کال اټک د ده بنډ را غلي کاندي
پښتو نځا ښکلي زلمي چه زغلي هند ته
زړغوني ختي اغوستي وي دي مړونو
هر ګیهځ چه لمر څرکېږي له ځا تیږه
که بریځو وي له غره وي که بر ملي وي
د شهاب جګړن به نه کښیني لږ غلو
زمري کله کاږي ځان له یرغلګر یو
یا به جنګ کا د بر یو ړیني پهند کې
یا به وړان کا بود توتون د بمبهو
پر ناوه سي ته ل د دین شهاب

د داوسا توري به چرې کا ځلون
به بر لوري هر ایواد ته یرغلون
چه د غور باداربیت و کا زغلون
به پر تم ي زمري زړ دي به زنګلون
پر اوږ و وسی د غوریانو به ایرون
غور ووی به ځنګو خیل پا سته سالون
نو آغلیه ښغلی کاندي اتهنون
بت بیدیا هم پیوللي وي ځانون
څو چه یو نوا د لوید یځید پختنون
که لړمل کد لمر لویده لهتر ملون
نه به پریږدي دا زلمي خیل بهیرون
څوي نکامات متون و میړون
یا به پریږدي هم پدي چاپار سروان
یا به لسره کاندي یو بیو ایوادون
نوم د تل وه به د دیځ به ننګ د لون

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوړ اندې ستا په توره د هند لوسه په | شو چه نښت کړی له زمري بود توتون

ستا پېژ يرمه د خاوند لوی ښختن وی

سوږ خو ستا بېرسته يونه خو چه يون

ذکر د زبدة الفصحاء ابو محمد هاشم ابن زيد السروانی البستی رحمة الله عليه

په لرغونی پښتانه کښې سی حکایت کا شیخ کته رحمة الله علیه چه ابو محمد هاشم د هلمند په سروان په سنه ۲۲۳ هجری قدسی زیږ ید لی او په بست کې ی لعلما او فصحا څخه لوستنه وکړه او وروسته ور په عراق ی پلو طو د لیو اشمد څخه سمع وکړه او ابن خلد چه څرګند و په ابی العینا سره ی په بغداد کښې عمرونه تیر کړل او له هغه دی د عربی بلاغت او اشعار و لوستل او په کال سنه ۲۹۴ هجری قدسی له عراق بیا راغی دری کال وروسته په بست کی وفات سو نقل کا چه ابو محمد په عربی او فارسی او پښتو شعرونه ویل او هغه وقت چه د ده استاد ابن خلاد پیتر کوی وند سونو ده بری خدمت کا او د هغه څخه بدی خوابه شعرونه په ادب کی د عربو او ویله ابو محمد عربی څخه په پښتو د خپل استاد دیر شعرونه هم را اړولی دی ابن خلاد چه یو ظریف او ادیب سړی و بیوه شعری د هم ستایلی دی او ابو محمد هغه شعر داسی په پښتو را اړولی دی

شعر

ژبه هم بنده وینا کاندي چه ي وینه
د خاوند پلاس کښېږد او د ریمون

ژبور ور له ورځي وینای اروی
د دره هم خاوندان تړ وي پوه ته

که دره هم ي ځني ورک سوي نسلي
پر نړی ي ورکي پنځرو پیش ندون

که بیا ي سوځي ولولي خلق وايي
دا وینا ده رښتیا نه له رشتون

که بي وزلي وویي رښتیا خبره
تور وويي دا خو سوځي دي تیرون

سو دره هم ښندي سه چا له وینه برخه
د دره هم د خاوند هر ځای پرتمون

دره هم ژبه ده له څوک ژبور نه پېژني
ده وسله که څوک پکاندي قانون

نقل کا چه ابو محمد په پښتو یو کتاب کښلی و چه په هغه کښي د عربي اشعارو فصاحت او بلاغت بیان کړی وا او نوم ي و د ساتو و نږ هد

ذکر د عارف رباني برهان الواصلین شیخ تیمن رحمة الله علیه زما پلار قدس الله سره لکتاب د بستان الاولیا، چه شیخ المشائخ بستان بریځ کښلی دی پکال ۹۵۶ سنه هجري قدسي داسي نقل کا چه شیخ تیمن د شیخ کاکړ علیه الرحمة زوی و ځکه چه دی د غور بري غرانه ولاړ او هلته میشت سو نو خلق ي اولاد او س پکا کړد کښېن

منشري

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشتمیري خو یه اصل دوی د کاکړ اولاد دی او دتیمن رحمة الله علیه زامن او عابد او ولی و نقل کا چه کاکړ بابا لا ژوندی و دتیمن لغوره ناغی او پیدا شوی کښی د کاکړ بابا پیدا نه وی و کړه بیا وروسته او په کهجران کښی واوسید او دعلاءالدین حسین شام پرزمانه کښی وفات سو دتیمن بابا دغه شعر ونه زما پیر رنه بستان الاولیاء تحفه نقل کول او ماله تحفه واورید ل

شعر

گیهیځ زما دلبر خپره سوه — زما پر کور دوینا ره سوه

د بلیتون ورځ توره تیاره سوه

زړغ سونا شا په چه بیلتون راغی

زړه می لړی وییرنی شین دی — شپه اژاره حه تخه ناورین دی

زړه غوت له اوښو می سادین دی

پښول نولیږم چه تا خوان راغی

نه به بیا یم نه به بیا راسی — نه به تیاره شپه زما رڼا سی

نه به شتهی رانه بیخلا سی

بیلیږی پیری اوس دیوانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښمنتن یاری هیرمی نه کړی — آغلیه مخ په پړ یا نه کړی

اور بلدی پرینبودی وانه کړی

په ما د بل اور کړ ووڼ راغی

ذکر د کاشف اسرار عرفان شیخ بستان بړیڅ قدس الله سره العزیز زما پلار علیه الرحمة لقد ما ته روایت کا چه شیخ محمد بستان په قوم بړیڅ و په سنوراوکی کور وده پلار محمد اکرم رحمة الله علیه هم د خدای ولی وو او د سنوراوک راغی بلخ په غاړه په یوه کور دله بنس اوسیدی او د خالق په عبادت به یې و نقل کا شیخ بستان لره پلاره دیر فیض ومونده د په ځوانی ولاړه هندوستان ته او هلته په بنګال پسار ګرزیدی او آثار د قدرت به ئی تماشا کول او هغه وقت چه وطن ته راغی په ۹۹۸ هجری ی د اولیاء الله په بیان کتاب د بستان الاولیاء لیکنی او زما پلار رحمة الله علیه د هغه کتاب په سنوراوک کښی د حسن خان بړیڅ په کور کښی لیدلی وچه په دی کتاب کښی شیخ بستان علیه الرحمة د دیرو پیغمبر اولیاء حالونه او کرامتونه او خوارق د عادات کښلی وو او دیر دی اشعاری هم را نقل کړی و لسنو رو شاعرانو او خپلو شعرو څخه د هغه شعرو نه خپل پلار له خولی واوریدی چه د شیخ بستان رحمة الله علیه دی

شعر چه بدلی بولی

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر که پر ما   راسه ګذر که پر ما

دمینې اور دې زما زړه کې وریت په انګار کینا   بنې تا رونار کینا

خود به ودېلیږم چې مې زړه پر تا مفتون کینا   ځان مې زبون کینا

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو ند نظر له پر ما   راسه ګذر له پر ما

وکه نظر زما پر حال چې پروت رنځور یمه تل   یو یر ناسور یمه تل

لړزه مې څاڅي وینې سور یو بوخیل یمه تل   په اور جلبل یمه تل

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر له پر ما   راسه ګذر که پر ما

له درد سوز تل ناري اوغلبلې و همه   ګر بوی سوزی و همه

یو آن مې چیرې نه آرام نه تیکاو نه دېنم   نه راحت کړ نه هیم

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر له پر ما   راسه ګذر له پر ما

دخوږ روزې مې لحال ته می ای باد آګاد   یې د بې دزلو همراه

دخیال غرت پروی بستان ته کړه د مهر سندس   کړی له ګنا د ګوابنس

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو ولد نظر له پر ما

راسه ګذر له پر ما

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کرد امیر انقصي شیخ رضي لودي علیه الرحمة پلوه سره به دي چه کامران خان ابن
سدوخان پښتو ر صفا کښې په ۱۰۳۸ سنه هجري قدسي على صاحبها التحية والصلوة والسلام یو کتاب
وکیښ چه کلید کامراني ئي نوم و بیدي کتاب کامران لکتاب د شیخ احمد ابن سعید اللودي چه په
۶۸۶ سنه هجري ئي کښلی او نوم ئي اعلام اللوذعي في اخبار اللودي دی هسی نقل کا چه شیخ رضي
لودي د شیخ حمید لودي وراره و چه شیخ حمید ملتان پاچا سو نو ئي ځنې واره پښتنانه د لیرې
چه ښخوغږه خلق د اسلام دین ته راولي شیخ رضي راغي دوه کال د کسي بېغږ و کړ نو بیا ئي او هلته
ئي ډیر مخلوق مسلمانان کړل نقل هسي کا چه نصر د شیخ حمید زوی چه ملتان کښې د ملاحده لداستا ځو
سره کښینوست او ولاړ ئي نو ځوي د الحاد او اسماعیلي فرقي عقاید زده کړل او وګرځیدی
د دوی په اعتقاد او ملحد سو چه شیخ حمید رحمة الله وفات سو نو ئي پر ځای نصر کښېنوست
او د الحاد ترویج ئي خوره کړی او قرامطه ئي راوستل شیخ رضي علیه الرحمة چه سو چه مسلمان د
خبل [illegible] ور رضي ته ئي دا سی پارکي وښیل او دوی ئي ستول

پارکي

د الحاد بلور دی تر بیل	ګروه دی زموږ و کوراوه
موږ رونلي په سر یارنه	تا پښتو ر ویتو راد د
لرغون و لی ګرد هیدلی	چه دی ګوښی ای اوده

معز

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخت گروه دی اوس آره کړم — چه پلرودی رڼاوه

لودی ستا پناه مدسپک سو — که سرڅو مو درناوه

لفرنډ هوېي له کهال — لودی نړی په کاوه

زموږ رغاوه ستا له گروه — د ورځلوی په رغاوه

شیخ احمد لودی هسی نقل کا چه لفر لودی هسی د شیخ رضی رحمة الله علیه عذر کوت دعا

دالحاد پېتور تورن سوم — زه لرغون خو ملحد نه یم

زماد بنه هسی تورا کړل — که ملحد یم د دښمنه یم

له اسلام نه تر پلمه — تورانو ځنځ په ترلیه یم

گروه می سخت لرغونی دی — اوس هم کروه پلرغونه یم

داسلام پر هسک به ځلم — د تورانو تر تیاره یم

دلودی نه وی سنتی یم — د حمید نه لوی کنهال یم

تورانی د بنن چه وایی — زه لگروه په آره یم

دای تورتاسی دره هوی — زه صومن ستاسی په تله یم

ده بنو دیناوی معزه — زه لودی یمه څوزه یم

عفا الله الماضین و رحمة الله علی الذین اعتصموا بحبل الله المتین

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د مقبول ربانی شیخ عیسی مشوانی رحمة الله علیه — اسی نقل کا خواجه نعمت الله هروی تو سنه ی پښتنو ن افغانی کښې چه په دوران د جهانګیر پادشاه ی وکښلی چه شیخ عیسی په قوم مشوانی و او په دالمړی سکونت کا او د شیر شاه سوری په دوران کی ژوندی و هسی وایی چه یو شیر شاه ته خلقو وویل چه عیسی شراب خوری کا شیر شاه خلق وګمارل چه ورلاړ سی او د شیخ شراب ووینی چه راغلل شیخ پخپل کور ناست و صراحی او پیاله ورته پرانه وه خواړه ی د پادشاه سړی چه راغی وی ویل ای شیخ په دی پیاله کښی څه خوری شیخ ویل راسه ته هم ی وخوره سړی چه صراحی . . . په پیاله کی شیدی را توی سوی ولاړ او د غه حقیقت ی پادشاه ته بیان . . . نعمت الله کښلی دی چه شیخ عیسی رحمة الله علیه لوی ولی و او د خدای په توحید کی ښه مشغول نه په پښتو او فارسی او هندوی ویله د پښتو یو شعری دا دی

پخپل کار کړی پخپل انکار کړی || کله با د زړه هم غلام خوار کړی
تخو تا دری په صفتو نو || کله حی تو نر کړی کله حی نار کړی

عیسی حیران دی په دی شیو نو
کله حی یار کړی کله اغیار کړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د سلطان السلاطین سلطان بهلول لودی علیه الرحمة الله الولی

په مخزن افغانی کښی نعمت الله رحمة الله علیه هسی کښلی دی چه ملک بهلول د ملک کالا زوی و په هندوستان د سلطنت لوا هسکه کړه او د هغه ملک کالا لودی طایفی تخت و نیو یعنی زمانی دی لودی تبر سلطنت لا پیښه کښی ملک بهلول په سرهند د اسلام خان تر وفات راهسی استقلال ومونډ او تر جنګو په وروسته په دهلی خطبه او سکه وو هله پانی پت او لاهور او هانسی او حصار او ناگوری د ملتان تر ځنډه پوری ونیول او د هندوانو د راجګانو سره ی سخت جنګونه کړه او اته دیرش کاله ی په هندوستان سلطنت وکا او دیر عادل او عالم پادشاه وو په کال ۸۹۴ سنه هجری قدسی وفات سو لله چه وایی

بهشت صد و نود و چهار رفت از عالم
خدیو ملک ستان و جهان کشا بهلول

د سلطان بهلول علیه الرحمة وفات په تبه د جلالی قصبه کی و او محمد رسول ملا توال هوتک په خپل بیاض کښی هسی کښلی دی چه په هندوستان د برسات په موسم خلیل خان نیازی هسی رباعی انشا کړه او د سلطان بهلول پادشاه په مخه کښی و ویله

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعي

خمري اوريځي ژاړي ی له پاسَ — کوليږ بږغ تا بيلتون له لاس
پهٔ سغه لوني کوبه بيڅول ستا — داهر حيا کا ستا زموږ مُواس

سلطان بهلول رحمة الله عليه چه دا رباعي واوريده په جواب ی دا رباعي سمدستي ووئيله

رباعي د سلطان بهلول

ملک بزرعون کړم په دړکړه راسَ — ګوره اوريځي د داد له پاسَ
څول مي د عدل به درو روڼ دي — جهان بزيب موي زما له لاسَ

ذکر د خان عظيم مکان خوشحال خان بيګ عليه الرحمة

محمد رسول هوتک پټه خزانه بياض کښي کښلي دي چه خوشحال بيګ د شهباز خان ختک زوی و چه په سنه ۱۰۲۲ هجري پيدا سو او هغه وخت خوارمينې او غښتلي و خوشحال بيګ څو کال په هندوستان بندي و او بيا ی له مغولو سره ډيري جګړي وکړي او داورنګزيب پاچاه سره ی تر مرګه دښمني وکړه او په دغو تاوګښتو مړسو نقل کا چه خوشحال خان بيګ د ختکو سرداري کړي ده او هم ډير زلمی ی درلود په لوړو شاعرانو او پخپله خوشحال بيګ هم د غزلو ديوان لرونکی چه دده

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعی

خپری اوریځ ژاړی له پاسه — کوبله بوغ کا بیلتون له لاسه
په سغه لونی کوبه ښځول ستا — دامر حیا کا ستا زموبه هواسه

سلطان بهلول رحمة الله علیه په دا رباعی ولغوبزه په جواب ی دا رباعی سمدستی وویله

رباعی د سلطان بهلول

ملک بزرعون کیرم په درکړه راسه — ګوره اوریځ د داد له پاسه
خول می د عدل په درو رون دی — جهان بزیب موی زما له لاسه

ذکر د خان عظیم مکان خوشحال خان بیګ علیه الرحمة

محمد رسول هوتک پخپل بیاض (پټه خزانه) کښلی دی چه خوشحال بیګ د شهباز خان خټک زوی و چه په سنه ۱۰۲۲ هجری پیدا سو او دا خان خوا مړنی او غښتلی و خوشحال بیګ څو کال په هندوستان بندی و او بیا ی له مغولو سره ډیری جګړی وکړی او د اورنګزیب پادشاه سره ی تر مرګه دښمنی وکړه او په دغو تاوکښی مرسو نقل کا چه خوشحال خان بیګ د خټکو سرداری کړله او هم ډیر زلمی ی درلود چه له نورو شاعرانو او په خپله خوشحال بیګ هم د غزلو دیوان لرینه چه دده

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزلونه ډیر ښه دي او طلا طلا ښکاري هم په شعر وایي او قصاید یې هم ډېر نقل کا چه خوشحال بیګ د مغلو په بند کښي وو او په د ر ښتهنبور یکوټ بندي وې ښتانه ختکان ولاړل او ددوی ، مغه بنه پیخاني رادیوست اورنګ زیب لښو پخبر شو چه دي جېل وطن ته راورسیدی او مغه پادشاه سره ی جنګونه وکړل د خوشحال بیګ ملي اکوړي خوږیري او ښلته ختکان پراته دي پختلو خوشحال بیګ عالم او شاعر ښه سو روایت کا چه خوشحال بیګ هدایه په فقه کښي په پښتو راواړوله او ډیر کتابونه ی وکښل او په کال سنه ۱۱۰۰ هجري وفات سو محمد رسول هوتک پخپل بیاض د خان علیین مکان داسي شعرونه کښلي دي چه زه ي هم په دي کتاب نقل کانم

غزل

پکاته کاته مي سترګي په خاته شي
چه خبر دي د راتلو د یاره وشي

ته خو داسي لسانه ولاړي مرور شوي
دا ځکه یاري وهم ګنده ن بیړه دشي

چه دیدن د محبوب وکړم تازه شم
لله ګښت په یاران سره او بد شي

کوره تا رابانه دي کومي کوډي وکړي
که په پښو درځني دره مم زړګي بنده شي

پیارمان د مغه وقت یم دریغ دریغ
که د زني سیب ي بیا د ما پخوله شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل یار د جدایی سبب کاږه وی
لکه روح چه له وجود بېل تلونکی شي

بخته مو بېړه مدد بیا راسره وکړه
چه پیغمبر کښېږمی بیا تللی یار راوده شي

د خوشحال سلام پوار و ښو یارانو
ګندی بیا می پلید و مږه ښه بندشی

ولە ایضاً

که مسجد کوړی کدییر
وار یو دی نښته غیر

یوی بیا موند پهر ډوکښی
چه می وکړ ذږه سیر

ښه دغه ځای پسیر ګرزم
چه تر سر سیر ی طیر

خوشحال یو دینی خوشحال لدی
ورند ورے دی غیر و ښږیر

و من رباعیاته رحمه الله

چه حرمناک دی یا ترسنده وی
یاری لدو سه و سرکښنده وی

د بد دیر بیږدی په تنګسد بلا ته
بتر تر داند شکم بنده وی

و له ایضاً

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوښيار ښمېلېږ په ورموئونږ یا تد کا ورموند وایم که ځوک مخ راتد کا

محتاج د نورو نورو نغریو شی سری په خپله کتهو ه ما تد کا

ذکر د زرغون خان جنت مکان چه په قوم نورزی و روایت کا

دوست محمد کاکړ په خپل کتاب غرغښت نامه کښې کښلی دی چه زرغون خان د نورزاد نورزی واو پکال ۸۹۱ سنه هجری مبارک ولایت هرات ته اوله سره ځای د عراق او خراسان سفر وکا او دا اوس بکو پېښکو کی زرغون شبکا ره په ښه مېرانه او غیرت په شیبانی خان سیستان ته ورسیدا نو زرغون خان له سره ښکوند وکړ ان په دا اوس بکو ښکر ډېر ومېل دوست محمد کاکړ بی نقل کا چه په ۹۱۲ سنه هجری زه ولاړیم هرات ته په لجهان کښې می د ملا ایوب تیمنی څخه د زرغون خان د غزلواو شعرو دیوان ولید چه اوراق ی و پشمیر دری سوه هم د دوست محمد کاکړ روایت دی چه زرغون خان ډېر ضعیف سو او په ۹۲۱ سنه هجری په ډېر دولت کښې وفات سو دوست محمد کاکړ په خپله غرغښت نامه کښې دالاندی دوه بیته چه مثنوی د ساقی نامی دی دده له دیوان د اشعارو نقل کړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مثنوی ساقي نامه

ساقي پاڅه پياله راکړه | مرور يار مې پخلا کړه
اوبه توبې په لنبو کړه | اور مې مريدۍ اوبو کړه
بېرلي سو غنچه گل کا | زلفې تاوې د سنبل کا
بلبلان شور و فغان کا | کېږدي په گلستان کا
زاهد وزي صومعې څخه | شراب پيرې ميخانې څخه
هر سړی په ميو مست دی | دی بهار کې گلپرست دی
پراغونبش سړي ننې دي | د غټولو تند ارک دي
جهان ټول سور او زرغون شو | ويچ راغه شنکلي گلون شو
سړي ټول شور و شغب کا | ياراني کاندي طلب کا
بهار وخت د ياراني دی | ښه موسم د پيالې دی
لو ساقي پاڅه بهار دی | نن ژوندون سبا رفتار دی
دنيا پاته موږ بخو نه | توره خاورو کښې به يو نه
پيمانه ډکه لرمي کړه | بزم تود په پيالې کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه یو دم سمه آزاد تا بناد زړه می سینه بناد

ساقي یا څه وخت د مل دی پجوشش کې خم د مل د

وخت د میو د لیشو دی د پیالو د ډکیدو دی

سغه څوک اوس د مجبور دی چه ئې جام تش نسلو دی

مستان ګرزی پیاغولبن مستي کاندی پرغولبن

لاس پلاس دی یارانې کا یو په بل نانه وتخزی کا

مجنون وصل له لیلا دی د جمال په تماشا

نه غمجن شته نه بلیتون شته نه هجر نه خلک خوت شته

تر تاو لرزمد راسه ساقي یو کړی بمجلا سه

ما ته جام د ربل ولورا چه یو تش می ډک ئې نور سه

او می بل د زړه یکور کړه لمبه جیا هر څه ی لوټ کړه

په بل څه نوی الفت دی ته وله مهر د محبت دی

بتول اخلاص دی او صفا دی تیاره ورکه سی رڼا دی

له زړه کم غش او دغل سی جهان ټول له ګل و مل سی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساقي ستا مهر مطلوب دی نو بهار د څلکو مرغوب دی
له ستا لوري پير زو نوی نو بهار به په څه بند وی
څوند به نکا رنګ د ګلو بې مستیو بې له ملو
نه به بزم پشور تو دسی نه نغمې نه به سرود سی
جام به تش د آرزو سی ورک به جهد او پیرزو سی
نو ساقي یا څه بهار دی بزم تا له امید وار دی
یاران ناست سترګې څلور دی ستا د جام پامید نور دی
د رحم راسره عنایت کړه بزم تود د محبت کړه
سرو ملو څخه ډک جام کړه د یارانوی انعام کړه
چه سور بزم همی تود سی در زلال لوغون و سرود سی
د جهان ویر و غم هیر کا یو دم بند په عشرت تیر کا
په په مخ کی مو بلیو دی لجهان سبا یون دی

دز

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکرد الله تعالی پرحم لوی مرد دوست محمد کاکړ علیه الرحمه   د بابړخان زوی و چه د

کاکړ بابا د زیارت د پاره پیکال سنه ۹۱۲ هجری ولاړ هرات ته او بیا چه راغی نو ب ته

پیکال سنه ۹۲۹ هجری ی یو کتاب پښتو نظم ژبه لوم ی دی غرغښت نامه د اکتاب

په ماولیه ی شیرین بیتونه په مثنوی لری او د غرغښت بابا قدس الله سره الکریم

حکایات دی او لرشتینو خلقوی روایات راجمع کړی دی دغه کتاب زما پلار

په لوه ګڼنی مینه لی و او زه هوبه کرهول ګڼم موکو چینو او زه هیو په سبق لوست

دوست محمد علیه الرحمه چپل کتاب کښلی دی چه زما پلار بابړخان هم یو کتاب مشعر

کښلی و چه لوم ی و تذکرهٔ غرغښت هغه وقت چه بابړخان وفات سو او

زه پرکور نه وم نو هغه کتاب ورک سوی و او بیا ضایع کړی زه چه راغلم

د خپل پلار په ماتم سی ویرجن نسوم نکه چه کتاب ورک و ما خو د هغه کتاب

خبری اوریدلی او په وارو وارو ویلی وی او هم می یو څه لا هغو تحفه بیاد وی

نو ما پرخدای تو کل وکا او هغه قصی او روایات می بیا په شعر و ویل خدای

تعالی جل شانه دی زما پلار سعی مشکور کا   هسی وایی کښو نکی د دی

کتاب عفی الله عنه چه ماله غرغښت نامی تحفه د غه حکایت را نقل کړی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکایت له غزنبت نامې

له ښيکا نو روايت دی — هسې تو لګه حکايت دی

نور محمد کاکړ راوي دی — چه ئې فيض تل جاري دی

د ښيکو نو له خولې وايي — چه غنبت ئې راته ښايي

چه کاکړ ښيکه زاهد و — لوی څښتن له تل عابد و

تل تر تل بې عبادت کا — ډېر دې لياري رياضت کا

شپې ئې رڼې په لمانځه وې — په ژړا و په نادو وې

نه ئې خوب نه ئې خوراک و — عبادت ئې ژوند و ژواک و

چه به کښېنوست په لمانځه — يا به کښېنوت په ستاينه

ورځ ئې ټوله پقعده وه — شپه ئې هم يوه سجده وه

تل ئې سير د لاهوت کا — په يوه ګوله ئې قوت کا

غرق به تل په ذکر الله و — هر سبا او هر بېګاه و

يو د شپې ئې عبادت کا — پر ګناه ئې ندامت کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

منزګی پنځی سوی له خوبه | په شپو شپوی د ویښتو
هسی خوب ی ولید ګرانه | په خو عشقت ښیي ښهانه
وایي ای کاکړه ویه | لتا خوښ یمه نیکخویه
ستا قدم زما پر سر دی | ما سوا کښې دی قرار دی
پښه وو ورځ دده لمانځه | د شپښتو عبادت کړه
وي پاته لتا نور دي | شپې او ورځې د ډیکور دي
خو جهاد د کره پر تا فرض دي | وا هم ستا د غاړې قرض دي
یوه ورځ جهاد افضل | ترملو کلو لمانځل
څوک چه تل لمونځ وروژه کا | په جهاد بدی پورد کا
طمع شرح د دین همداکی | بیا خدمت د خلق اهد دی
لتا پاته دوه دواړه دنیه | ځان خبر کړه بند له دنیه
نوره وا خله مجاهد شه | د لوی خدای د دین قاصد شه
د خدای نور پر جهان خور کړه | د اخدمت ی پښتان پور کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه د لښکرو عبادت سي | خان د خلاص له معیت کي
چه له خوبه ویښ کاکړ سو | د غزا پر خوا نو مړ سو
زغره خول ئی آراسته کړل | د غزا عشق تیره کړل
هرات خواته په تلو تلو سو | د سلطان غیاث لملو سو
ویکړه هوری جهاد ون | د سلطان مل شو پیملون
څو هوری تر دنیا تیر سو | د غازیانو پیټول شمیر سو
چه ئی هلته هم وفات سو | نبغ پیخاور و د هرات سو

میره هسی ژوندون کا نه ئی
مری د خدای پر رضا باندی

ذکر د محبوب سبحان عبدالرحمان علیه الرحمه   محمد رسول هوتک علیه الرحمه

مجمل بیاض کښ هسی کښلی دی چه عبدالرحمان بابا په قوم مهمند و او په پېښوری
ژوندون کا پلار ئی عبدالستار نومیدی او په بهادر کلی ئی دیره وه عبدالرحمان
بابا په سنه ۱۰۴۲ هجری پیدا سو او له ملا محمد یوسف یوسفزی تعلیم ئی لوست

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکا او له معنه تحڅې فقه او تصوف زده کړل او بیا ولاړ کوهات ته هلته ئې هم
سبقونه ولوستل او بیا عالم شو په ځوانۍ ئې دنیا پرېښوله او اکثر به په غرو کې گرزېدې
او کله به ولاړ د هغه ځایونه شان پر خوا او د خدای عبادت به ئې کاوه دنیا یې کاروبه نه
مشغول کیدی عبدالرحمان بابا یو عالم ربانی او عابد سړی و او ډیر شرونه ی د خدای تعالی
جل جلاله په محبت کښې ډیر ویل او په پښتو کښې به رحمان بابا مشهور شو په ۱۱۱۸ سنه هجری
وفات شو خلق ئې تر اوس د پېښور په هدیره کښې زیارتونه کاوه او د ده شعرونه لولي
د رحمان بابا د بیتو او غزلو دیوان ستر دی او ډیر ډیر پیدا کیږی هسې وائي فقیر محمد
هوتک عفی الله ذنوبه په عهد د پادشاه جهان شاه حسین کاتبان و استول او
له پېښوری د عبدالرحمان بابا علیه الرحمه د دیوان نقلونه راوړل او په قندهار
کښې علما او زاهدو وکښل او اوس ډیر دی فقرا او د خدای دوستان د عبدالرحمان با
شعرونه ډیر لولي او خوښوي او عام خلق فالونه پرکوی حتی په شنځینی هم دا
کتاب ډیر وایي او خدای تعالی د ده په دنیا کښې هسې برکت ایښی دی چه د هر خوږ ځن
زړه دارو په کا او هر غریب او محتاج مستغني کا زما پلار هسی نقل کا چه په
قندهار کښې د رافضي گرگین خان جور وستم تر حد تیر وکا او خلق د خدای هسی ځینې

چه داب سول چه سیځ لګ خو بیا سول نو دوی په کوکران کښې مغفور رحمانی برګزیده صمدانی
حاجی میر خان هوتک سنبالم خیل ته ولاړل او له هغه نه چاره د کار طلب کړل او لتو لو
اویل هر دول چه دی وییې هغه کړی هغه مغفور یوه ورځ ترما بیا مدد لرو پښتنو
خانانو او مشرانو سره مصلحت وکا او هسی یې تړون وکا چه ظالمان مړه کړی او خانانو ته
لجور و ظلم وزغوری په پای کښې حاجی میر خان علیه الرحمه وویل راسی چه عبد الرحمان
بابا قدس سره هم ویو پښتو چه د ده دیوان یې خصوص کاهی مشهورند و بیت

زد مکتوب غندی په پټه خوله ګویا یم | خاموشی خاتیری کاتر غوغا لخا
کښت د عشق په تو ده ز ملد امان چری | سمندر بو به چه زلیت کا پهرا لخا

دغه جیتوندی و لوستل هغه مغفور حاجی اولس ته وویل چه د ظالمانو کار تمام دی
ما اوس د ستی خاموشی بهتر ده لتوله په پټه خوله داکوښښ کړو چه ظالمان
رکسی چه مناسب وقت راسی نو به زه پر تاسی ابنغ وکړم هغه وقت باید تول تیار یو
و ظالمان له وطن وباسو نقل کا چه یوه میاشت وروسته جنت مکان حاجی میرخان
د اولس میران او خانان را وبلل او په دما یجدی جرګه وکړه له او لتولو یقرآن قسم
وکا چه دګر ګین خان ظالم له جوره خلاص کړی پر دی وقت بیا حاجی

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرخان مغفور له رحمان بابا نحخه دا بیت وند و لو ستل بیت

په اسمان یې ځکه بیت کړی پیساب و | خدای و ما و ته منګا ډکی یغدمو

چه رقیب را ته ترلی پر زنځیر و | نچپل حبیب را باندی پرانت یو بیا

یو صال ی منت بار او س رحمان | په صدقت کنی دخل ښتو دلو پر بیا

نقل کا چه دخدای په قدرت دغه ورخ پر اسمان اوریخ هم وه چه حاجی میرمرحوم دا بیت ولوست بغد کړی لمر بنکاره سو اوریخ ی له مځ بسته سوه خلقو هم دغه یو الهی مدد وکا نه او بیا لو جنت مکان حاجی میرخان خاتون ته وویل دا دی د خدای تعالی مهر او لطف هم زموږ ملګری دی او س لو وقت دی چه توری ند تکیو وکا او او ځانونه له دښمن و ژغوروبغد وچه په ۲۹ د ذیقعده الحرام ۱۱۱۹ هجری اوس قتول سول او د جنت مکان حاجی میرپه مرد په قتل او ور شو تل او د ښمنانی قتول مړه کړل او س به لوکاتب الحروف عفوالله نو به د عبدالرحمان بابا شعرو ن را نقل کا

غزل

زه دا بی دیوانه د مجنون چاکرم | له رواج له رسوم بیرون چاکرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو بېرم په دا چارې پما څوک شه | لیونی د خپل شاه په افسون بیا لرم

لا مې سترګې لوم بانه لو مد غمزه د | دوب هېد ننډي چاک بیرون بیا لرم

نو الحن توفیق نو د فتنو راځي نه دو | په فتنو د روسترګو مفتون بیا کرم

رحمان هیڅ لیکلید شانه خبر نه یم

په دا بسې نه زبون او محزون بیا کرم

ذکر د شیخ الصالح محمد صالح رحمة الله علیه — سبې وایې کاتب د دې کتاب محمد چه ملا الله یار الوزي په تحفة صالح کښې کښلي دي چه شیخ محمد صالح بقوم اللوزي وو پر جلوک کښې او سیدي او عابد او عالم و چه وقت ئې په [illegible] تیر او ه او د خلق سه ارشادي کا نقل دي چه شاد بیک خان د قندهار صوبه دار شیخ محمد صالح د غوښت چه کابل ته ورلا یسي او هلته حلقه ته فیض وکړي او په تدریس د علومو طالبانو ته هدایت وما شیخ محمد صالح ورته وکښل چه مالد طمع د عزت نشته او په دنیا پسې نه ګرځم زما دا سې مقصد دي چه دنیا ما ته راسي نه چه زه ورا پسې دنیا پسې ګرځم عزت عزت [illegible] ما په دې ده او چه دنیا پسې ځي هغه مسافر کوه چه د غه خط ورسید دو شاه بیک خان ډیر ویل زما هم ستا عزت مقصود و نه بل غرض هسې وایې محمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ملا الله یار د حضرت شیخ پیامد د کیښي کتاب په تحفه صالح ی نوم د پښتو کتاب کښی د حضرت شیخ علیه الرحمه احوال او خبری و کښلی او د ده اشعار ی هم پکښی ضبط کړل چه له هغی تحفې دا غزل د ی چه شاه بیګ تذکره کښلی

غزل الشیخ محمد صالح

د یلی دینی فیض هر سبا ورم
بیهوده منت د دلی د نورو چا د ر م

په اشنای د شپی ما څاڅه پلاس کښیوت
روبان ذره یکوګل پیتلر پیما دی ورم

پر دنیا له تیګ ت شوک د دنیا کی
زه د عشق ژوبه پیا زار وجار د عشق سودا ورم

د یلی لید ل د رب په بیهانګی
خزانی که ددی ګل جهان پیشا ورم

کر پیر تخت می د سلیمان سوور کړی کری
عاقبت خاوروته بند عمل بیشوا ورم

بیلار عشق خوشحالی پر ما حرام
زه صالح که په خوله خوبی یزړه ژړا ورم

غزل و له ایضاً رحمه الله

په بیزړه ی غښتی خزه سی د چیشما نو
روغ باسی پدارو د سخوا طبیبانو

په لور ئن لرنجه خلاص بیزړه رنځوروی
داد زړه دارو بو د نکړه حکیمانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مګر بعد چه حبیب دی هم طبیب دی | کارسازی کا د خوارانو رنځورانو
هیڅ اثر ابانه دی نکاندی عالمه | ځینه ویل درو ګوهر د ناصحانو
نصیحت زره ځواری ره ښه لوګی | زره می وی ری په منګولو خوبرویانو

که صالح ځندی د زړه په ږیو پاڼی
لوز دولت پر دنیا نشته طالبانو

ذکر د مقبول ربانی علی سرور قدس سره الولی — په تحفه صالح کښې هسې راوړي

چه شیخ علی سرور شاهو خیل لودی و چه د هندوستان د پښتانو کې دیره واو خاوند د کراماتو او خوارق و چه خلق به هر کله ځنې لیدل په مخزن افغانی کښې هم نعمت الله هسې وایي چه شیخ لوی لوی کرامات ښکاره کړل او خلق په ورګړه هیدل په تحفه صالح کې راوړي چه شیخ بخپلو مریدانو ته هدایت کاو او وعظ ونه او د سوالونو ځوابونه به یې ویل او د تصوف مشکلات به یې حل کول یوه ورځ یې سوال ځنې وشو چه پیس ترا هر لحظه مرګی رجعتی است مصطفی فرمود دنیا ساعتی است ځه مقصد لری زموږ مرګ و رجعت کله دایم او مستمر دی او کله دا مرګ و رجعت دایم او مستمر وی نو به حیات بعد ممات متعدد سی او د تناسخیانو عقیده به سی بیغه عارف ربانی سی جواب ورکا

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ذات ماسوا دی له بلنه ذات داسما ثابت دی او بدن متخلل دی بېتی وایی
اَنتَ اَنتَ لا بَبلائک فَاِنّ مُونَک فِی التَخَلُّل وَلیسَ عِندَک مِنهُ خَبر فانتَ وراءهٔ الاشیا
دغه مرگ ورجعت بدنی دی نه ذاتی او هر کله چه تحلل وموند سابقه ذرات تونی پر ځای دبری
لاحقه ذرات او همدغه تجدد دی په دنیا عدم تحقق ثابتوی او همدغه چه مصطفی علیه السلام
وویل اَلدُّنیَا سَاعَةٌ رشتیا کوی په تحقه صالح کبنی د عارف ربانی علی سرور لودی اشعار
دی په دا غزل ځنی را اخلم

غزل لعارف الربانی

محبت پیاله می نوش که هیچا ز کی
دحق نور ویم پستر گو دایاز کی

د رست وطن راته دریاب شو بی دیدن
دید می نشی مگر خدای می سبب ساز کی

که زه مې شم هم للور کړم سر پور قدر
ناگهان چه می دلبر یو رته آواز کی

د می سر غوځه د رقیب پتیره تیغ سی
هم به ځم که می دلبر غوښت په مهر و ناز کی

زه وبار ملا ما ناست وپولد بلبه
پر غماز د باری کاښی د غم ساز کی

گران بلبلون به د مغو مینو و یند
چه تل ناست وی په ژړت کی سره زار کی

ای سرور غمازان شوه بی حساب
پاک الله د صورت تش بی مغز پیاز کی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهم خزانه په بيان د پښتو شاعرانو چه زموږ معاصرين دي غفرالله لهم

ذکر د انشاى بزم آرا ملا باز توخى — ملا باز توخى په الغوز کښې اوسى او په اصناف د اشعارو کښې استاذ دى غزل او رباعى وايي او د شاعرانو ښار دى او زما په محمد هوتک سره همراز دى ملا چه قندهار ته راسى زموږ مجلس پتودوى او ياران دده له لطافت د طبع ممنون — ملا باز مبادى د علوم لوستي او په فقه شريف کښې تيار دى له منطق او حکمت لولى او خپلو شاگردانو ته دى درس ورکوى د محمد په ابتدا د ځوانى تللى و او بهنه د ښان ى له استاذانو لوست کړى

لطيفه

ملا له ملات ملا باز راغى او قندهار ښى زما ميلمه شو د شتي ما چرگ حلال کا او طعام مى تيار چه دسترخوان راغى ملا باز سبى شعر ووايه

شعر

پر لوړو دى آرزې	د باز برخه يو چيچي دى
د باز ښه رى د نمر ځنو	اوس مى بس ا پيښلي ورځ دى

ما ژر جذ سپين ورى هم حلال کا او د ميلمه ميلمستيا تر مى پوخ کا دا بهـ له

د ه ه بلبلو ځنګ ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدله

راسه پر تخت راسه لیلی ته مې نژدې سه لدل
سیمرغ چه مې وند تجلي پخوبه زړه نګوي

راسه پر تخت راسه لیلی ولې لماکړې بلیتون
دا ستا لعمد زړګي دې پسر دوینو ګلګون

که هر څو تښتم نه پرېږدې مې ستا د عشق شوانحون
زه تخلا سیمرغ لغما زیه لیږدنه پټیس

راسه پر تخت راسه لیلی چه دې پر زړه کم ملهم
دا ستا په عشق کې مې ترشا کا دنیا دار غم

حساب کتاب مجالس مې واړه کا ستا مینې برهم
لار ورته نسته چه د بینوم د رڼو یکو ګل

راسه پر تخت راسه لیلی چه د پر زړه کم بوري
کچل د روانله د واړي سترګي به زده دم زري

لیدل به ستا د مخ کوم اندیښنې نکم بوري
پکار مې ندي ستا د مخ د جنت زېږي ګل

راسه پر تخت راسه لیلی چه سره وکړو خوالد
پر تا مین یم بې لتا مې نسته هیڅ اندیښنه

زه دغره باز دهم تا بندي کړمه قفس کې پر شد

یو وار مې خلاص که چه بیا زده کړم دوز خیرول

ذکر د افضل لمواجرین ظل الله فی العالمین شاه حسین لازال ظلال سلطنته من مفا
المسلمین پادشاه جمجاه ظل الله شاه حسین بنا لم خیل میرزای د مغفور جنت مکان حاجي
میرخان زوی دی چه اوس پخوا اسی لښکر پادشاهي ده او پښتانه ئې پیوري آ ایم
پادشاه عالم پناه په ۲۳ د ربیع الاول په ۱۱۴۰ سنه هجري پیري لښکر د کلات

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیدا سو هغه وقت چې حاجي میرخان دبیت الله ادا اصفهان سفرو کا پادشاه ظل الله کوچنی و
اوله اعلم علما ملا یار محمد هوتک څخه ی درس ولوست او تر دوولسو کلو پوری دعمر ی
دفقه او تفسیر او منطق او دبلاغت کتب ولوستل او په قندهار کی له پلار ی مصالح
دامور زده کړل او په جنت مکان حاجي میرخان په ۲۸ دذیحجة الحرام سنه ۱۱۲۷
هجري په قندهار کښی وفات سو پادشاه ظل الله ثور لس کلن واو دخپل مشرورور شاه محمود
خان سره و میرعبدالعزیز چه دحاجي میرخان ورور و پیله مرگ دورور په قندهار کښ
مشر سو خو داوس رعایت ی کم کا څو په سنه ۱۱۲۹ هجری دشپی دنارنج له قصر له
بام خطا سو او راولوید مړ سو دخپل عم تر مرگ وروسته میرمحمود په قندهار کښ
پادشاه سو او دسیستان او کرمان پر خوای لښکر وکا په سنه ۱۱۳۵ هجری چه د
اصفهان دضبط دپاره دلاړ په قندهار کښی خپل ورور پادشاه ظل الله شاه حسین پادشاه
کا او دقندهار او فراه پادشاهی تر غزنی شاه حسین ته ور کړله او دلته لو غلجو ملکانو او
خانانو او مشرانو شاه حسین په خپله پادشاهی ومانه او خطبه او سکه ی په نامه مبارک
جاری سوه شاه حسین ادام الله دولته درلوور او مشهور پادشاه دی د رعایا
پرادرسی اود داد خواهانو فریاد اوری د ظالمانو لاس کوتاه دی او رعیت آرام دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه عالم پناه دربار کښې نور علما او صالحان لا ډېر ی افضل العلما ملا یار محمد هوتک
چه د پادشاه استاد دی لوی عالم دی په فقه کښې ی کتاب مسایل ارکان خمسه کښلی
دی بل لوی عالم د دې عصر چه د پادشاه ظل الله تر ظل لاندې ژوند کا د قندهار جامع
امام ملا محمد یونس توخی دی چه د ملا محمد اکبر فرزند دی او د علومو تدریس کا او کتاب
د جامع فرایض ی کښلی دی په پښتو او بل عالم جامع الکمال ملا زعفران ترکی دی چه
مدار المهام او صدر الافاضل دی او د پادشاه ظل الله کښېن لاس دی او د محمد چه د
پادشاه زوی دی استاد هم دی ملا زعفران پحکمت او ریاضی او طب کښې استاد دی
او ملا ستد زعفرانی ی پحکمت او طب کښې کښلی ده دا کتاب ما هم لیدلی دی او مطالعه کړی
د پادشاه ظل الله شاه حسین په نجیب کښې مرینی دی او په هیو لو د ما لکو کښې گرندی
غلجو طوایف تر غزنی پوری ده د پادشاه سره دی او په ابدالیو کی تر سیستانه او هرات
حکم کا په ۱۱۳۸ سنه هجری شاه حسین لښکر وکا او د بهادر خان په سالاری ی
د شال او سیوب ولایت فتح کا او په کال ۱۱۳۹ سنه پخپله پادشاه ظل الله تر
ډیره جات فتح کړل او تر گومل ی ضبط کړل او س پر دغو ټولو محلو ده د سکه
ده او حکم ی ساری پادشاه عالم پناه په ارگ کښې د قندهار سخه قصر چه نارنج باغ

بلند پایه به په ورځ دربار کا یکتب خانه کښی او په مجلس کښی علما جمع کیږی او شعرا او فضلا
ټولوی زه محمد هوتک کاتب د دی کتاب هم په دی مجلس کی یم او پاچا شاه ظل الله اشعار
او ابیات پښتانه کاښی او کتاب د دیوان ی مرتب سوی دی کله په پښتو اشعار وایی
او کله فارسی شریف تر هم میل کا او ~~کتاب د دیوان~~ استاد العلما ملا یار محمد قندی قراءت کا
په سهو و سقم ئی نظر کا او د پاچا شاه په اشعارو کښی لږ سهو لیده شی او علما ی ټول
په بلاغت او فصاحت قایل دی او سماع ته مایل هسی وایی محمد کاتب د دی کتاب
چه یوه ورځ د پاچا شاه ظل الله په قصر کښی مجلس و او فضلا او علما سره راټول ناګاه •
احوال وسو چه قاصد راغلی دی او پیغام ی راوړی ... ی راوړی ملا زعفران
د باندی ورله ... پس بیرته مجلس ته راغی او زیری د فتح د شال او ب و ی
وکا او دا بیت ئی عرض کړل

بیت

صین پاچا شاه دی ننداره کوری | چه ی فتح په تلګر و ب و شال کا
دا زیری ئی راوړی دی حضور ته | نو زعفران انعام پر سر زعفرانی شال کا

شاه عالم پناه زر زعفرانی شال ورکا او په دغه مجلس ی ټولو حاضرینو ننداره
شالونه او د پاچا شاه په انعام سربلند سول هسی وایی محمد کاتب د دی کتاب چه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه جهان پناه اشعار ډیر دی او دوی د زړه خوږ دی د لنډه یو غزل نقل کوم چه د
مجموعه د کلام اصول منور کلام خانی خوب

غزل شاه حسین دامت سلطنته

بېلیاندی د غمو پېچاو مجبور کړم | په تیارو کی د هجران ئی تا دور کړم
بېلیاندی می هم او ښکلی زخیری کړی | تا د فکر په گرداب کښې تل عبور کړم
د فراق پېرې می مبیوت و مری ته | په جهان کښې ئې رسوا که منصور کړم
په وصال دی ما هم ناښاد یم د ډیری | د بلیون فکر په زړه کښې ناصبور کړم
د باطن عشق می وخوړ ځیگر کښې | غمازانو په غمزو غمزو مجبور کړم

خلق یاد زما د عشق په لیونو کا
زه حسین محبت هی مشهور کړم

ذکر د شاعر شیوا بیان محمد یونس خان سی روایت کا زما تر بو رحمت بنوک
چه په سنه ۱۳۰۰ هجری پېښور ته تللی وم ، هلته می پخپله کښ محمد یونس خان شاعر
شیوا بیان ولید او د ده اشعار می سماع کړل محمد یونس په د غند تال لویرش من تواڼ و
او په قوم موسی خیل و په چارګ نور محمد خان د موسی خیو ځخه د کسی وابه سرز علم

او په خیبر کښې او سید د محمد یونس په پېښور کښې علمونه او کتابونه ولوستل او په هغه وقت چه
عبد الرحمان بابا ژوندی وو د هغه شاگرد سو او د شعر دیوانی جوړ کا چه ډیر غزل
لري. د پېښور کښې معروف سو محمد یونس مهمان دوست او کریم سړی ده ی مسافرین که
په کښې پر ده ډیره اوسي او کډ شوک عالم او شاعر ده ګرد ورسي ډیر قدر ی کا
او په عزت داري او میلمه نوازي کښې همت کا رحمت هوتک حکایت کا چه محمد
یونس یو څو ځله ډیر ګمن ده پر با کرم او ډیره درجه ی ماته ویل چه یو دوه شپه ده
... ورته په عدیو دیا ستی ی زما عزت وکا او ډیره ورځ ده ی اشعار ... یاران
یل د هغه دوه غزل رحمت ده دیوان ماته راوړل چه په دي کتاب کښې ی
ثبت او دم خدای تعالی د محمد یونس خان ژوندی او معزز لري

غزل

... دو بچه ... ی سرچا	کله بیا موند شیرین یا وصل دلبر چا
... بت ... شاد حسن روزي شوی	په دا حسن بلیه شمس و قمر ...
... بلدمي خپل مهر رهبر شوی	راکاوه به دلبر د نور خبر چا
... استاد زلفو بوي ترشام شوی	دوباره به یاد وال مشکو عنبر چا

بدوهار

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوصال لیمی څوناب نسترګو ووړی | په آسمان ځل بیا سوځوه ملتر چیا
بیا بیسته ئیلي به منځو مي پکوربش | څو جدا مله محبوب نشي له بر چیا
جدایي بي حق وربتریځ لله کنه بیره | چه تو شلي د وصال ښه د شکر چیا

ولرم تدي کارو سپاره یونس
مقصود ځه دي مینه لي په هنر چیا

غزل وله ایضاً الطاف اسد عکمر

شیرین یار څما دوا په سترلو تور دي | چه د نور ... ده لور دي
په دنیا کښي چه بنیاد د اشنایي ده | بیهغد د جدایي په وزي پور
واویلا د عاشق له بیر مسحره | لیوني عاشق اینزارنه بیده رورو دي
که بیدرد شا نظا زبان د کوم دي | شا د حسن خبر علي لور لیوري دي
د محنت وري د دروندو باندي کښېښو | خوار عاشق تر درانه بار رانده نسه دي
بادي هم د څخه واړه ته منزبیږي | هغه څوک چه شاه مشقه پر برق سوزي
چه د عشق څراغي نوي پکوګل بښنه | هغه ښه لله مرده نوموي ګوردي

زه یونس چه ستا بیمینه کښي رسوا شوم
اوس په بیار ته جاروا ته رانه بیغوره دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

معیاته بانم یونس

خو چه نیمه شپه [illegible] [illegible] ... دیونس غمگی [illegible] په ... حرام شد

د [illegible] سر [illegible] ... محمد گل مسعود ... سره روایت کا رحمت بو ته چه په دوران

د [illegible] بیننو [illegible] ... مسعود [illegible] محمد د و وبیول سو چه په [illegible] شا [illegible] واو [illegible]

[illegible] بدی ویلی او د یوه بدبند د دو [illegible] رحمت تر بوررا [illegible] کا چه [illegible] کا [illegible]

بدبند

چه [illegible] په [illegible] [illegible] بیل شو	اور [illegible] باندی بل شو
[illegible] وی غم لما نه [illegible] بل شو	اور باندی بل شو
[illegible] لما نه [illegible]	سوی په اور [illegible]
و بیته [illegible] سورا [illegible] مرض [illegible] شو	اور باندی بل شو
[illegible] بنایست د [illegible] اور کی [illegible]	وریت دی پا [illegible]
داسی [illegible] تا پور [illegible] غمل شو	اور باندی بل شو
[illegible] خدای [illegible] محمد گل [illegible]	تا نه تل تل [illegible]
[illegible] پواو یلا [illegible] الله [illegible] شو	اور باندی بل شه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر شعر الزمان عبدالقادر خان ختک   چه د خوشحال خان ختک زوی دی نواب محمد افضل په

هسی روایت کا چه د خوشحال بابا له مړینی پس عبدالقادر خان په سنه ۱۱۳۰ هجری کابل کی

لیدل شوی و چه د هغو د قوم مخالفان تر اغلی او د ده روان و د تیریدلو خبری وی و بنګښ

پر خوا کولی وایی چه عبدالقادر خان ښتلی او کړندی خان او د ختکو خانانو تابع و او دده

تولد په سنه ۱۰۶۱ هجری ۲۳ د جمادی الثانی واقع شوی و اوس چه د غه کتاب کوم ماته

نه دی ښکاره چه دا خان به وفات شوی وی له دې نه خو هسی ښکاریږی چه وفات سوی بوی ځکه چه

اوس ئې چا د ژوندانه خبر نه دی راکړی له دې معلومه وی خدای دی وبخښی هسی وایی په

عبدالقادر خان په هندوستان کښی هم عمر ونه تیر کړه او هلته په نقشبندیه طریقت کښی د

سو متعبد او پارسا سړی و پخانی د شهر خوب کښی انصاف کا او له خدای نه ډیر ترس کا

عبدالقادر خان د شعر دیوان لری او د یوسف او زلیخا قصه ئې په سنه ۱۱۱۲ هجری نظم

تصنیف نامه ئې هم په پښتو کښلی او د شیخ مصلح الدین سعدی ګلستان ئې په پښتو را اړولی

په سنه ۱۱۱۵ ئې یو بل کتاب نظم کا چه نوم ئې دی حدیقه ختک د غه کتاب ما په سنه ۱۱۳۰

هجری له صمد الزمان بهادر خان و بید چه د مؤلف په خط و بهادر خان دا ست شوی

هسی روایت کا چه په ډیره ما د غه کتاب و موند چه د یو ختک په ضبط کښی و نقل کا

چه عبدالقادر خان د طریقت نقشبندیه کښی خلیفه هم او د پیر خلافت ئې کا او د هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رشادي کا شيخ رحماني سعدي لاهوري پخلا فت تا کلي و د عبدالقادر خان شو وند دير
ذي نواب محمد انور د ده سره غزلونه لکلي راوړل اوس زه دلته لدحد يقة ختک تحفه دده
يو څو شو وند نقل کا ندم

غزل

دريغ نو زغمو نه ليري شولد د لَ | پکښي غم د بخيل اشنا وي تل تَل
شبنم وصل د گل پاموند ه خاموش شو | تري محروم شوه په شور کا ندي بلبلَ
بنده په ژبه د قلم شو ده په مجلس کښي | شمع تا په د بخيل سوز قصد ويلَ
عاشق هيڅ نه دوخبر د مشق لسوز | د النبه پري معشوقي ولگو لَ
فانوس په پرده ځراغ نه د پټيږي | کړي مخ په پلو پټ و ما ليدل
پاتنم د پروانه په ځاي ځان وسو | شمع او ر په تندي بل کړ گرزيدلَ

درستد شيد د پيارو عبدالقادر کسو
قد بي غمه په پالنگ بانډي تحملَ

غزل ولد ايضاً

شه خوش د پادشاهي په تخت ختلو | هميشه ي غم کوه د پير يو تلو
هم مي اوس کړي پيغلو ور وي ردي | غافل مشه د ديو ستر گو د و تلو
پښيدي جمشيد دل آزاره وي | دمغو محزن نه ي د کتلو

گدا

(c) ketabton.com: The Digital Library

خندیږي چه زر د وزر جامو کښې | چه غاټول یې داغ وا [illegible]

داجل د سور تا لخت ناګهاني دی | چه هیڅ کوښ نه لا تیرېږي [illegible]

هغه زړه چه دایما در چه مرده وي

پکو ځل د ننه نه دی د ساتلو

ومن رباعیاته

وقت د هجران وومي لیدلي | یو څو بلبلي چه ګل ته پیدا شي

خواري ګستي دوي ویسي شراي | چه یې ګلونو و یا ئیسته [illegible]

ذکر د صدر الاکابر دوران بهادر خان ادام الله بقاءه پدی دوران یقینا مشهور دی په بهادري او تور یا لیتوالي معروف د پادشاه ظل الله [illegible] او د بنګړ و ساد شال او په ټوب کلاوي فتح کا او ډیري ضبط کا د بري سمندی عمر خواتد چه کا هغه خاني اخلي او بري لرازل په صرف دي یقینا رکنبي قول خلق پیژني او محتاجان او فقراء پکرم او سخاوت ماره دي د جود لاس یې زر بخش دی هر کله د غریبانو دستګیري کا پادشاه عالم پناه شاه حسین یې په خطاب کا او عوام یې په امیر الامرا یاد کا خان عالیمقام په علوم کښې عالم دی او په اشعار بې نظیر شعرا او علماء پلاس د کرم پالي او هیڅکله یې مجلس له لطایفو خالي نه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمله بنی په دوران طاق دی او پابند نه په علماء تر حاتم دی چه لسوه راسی علماء او شعرا سلیمه کا او دوی تر بند نی وه خالق تعالی د داکریم دوران او حاتم زمان تر ډیره تروندی ساتی آمین یارب العالمین بسی وایی کاتب الحروف محمد هوتک غفر الله ذنوبه وستر عیوبه چه خان عالی مکان دوی کتاب د پاره لیکلو اشعارو څخه ما تر نیوه بدلدراو چه د تعدی غښته کوم چه کتاب لره ذکر خیر د دی حاتم زمان خالی نوی او هر څوک چه ی ولولی د عاوته وکا هغه بدلد داده

بدلد

بیلتون د زور دی تر لیمو می سهار شبنم څاڅی | لکه شبنم څاڅی
دا مرد یاقوت می یلمن کښ ستا په غم څاڅی | په غم الم څاڅی
گوره لیلی باران د او بنو ستا په چم څاڅی | څنګه پر چم څاڅی
راغله لیلی په شینکی خال څڅا په ګلو کوی | په سرو ګلو کوی
سهار چه وزی سیل کا باغ په بلبلو کوی | ګل په اوربلو کوی
ملالی سترګی ی کا قد په وېر ژړلو کوی | زیب په کجلو کوی
دژوبل زړه وینی په هر ګړی هر دم څاڅی | لکه شبنم څاڅی
منګلی نجلی د باغ یلور محمد څخه مه کوه | عاشق رسوا مکوه
وربیت سوی زړه می دی سین پورې خندا مکوه | را څخه جفا مکوه

زه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه یم پتنګ ترې ډېوه ما جلبلا مه کوه | نور ظلم بیا مه کوه
یم ستا له عشقه لېونی پر ما ما تم شا تخې | غم او الم شا تخې

ذکر د شاعر حقیق ملا محمد صدیق پوپلزی پلار ئې نسان کی او سی دیار محمد پوپلزی زوی دی او د دی زمانې ځوان شاعر دی په عمر د رویشت کلن دی صرف و نحو ئې پر ملا محمد نور برېتخ و یلی دی په فقه او منطق هم پوهېږي کله په قندهار تندراسی کاتب الحروف ئې وینی او مجلس ورسره کا عشق ځوان دی او زړه ئې له لاسه ایستلی یو ځیل محبوب لیسی ژاړی زاری کا ګریاني کا دردمن زړه لری او سترګی داونبکو ډکی لری مینی هسی په او سوی دی په ټکوره کلی ورک وی سوزناکی بدلی لولی او کله په ددرمندا نو په ډله کښېني مجلس ژړوی او عجب زړونه په خپلو ناره وغلبلو سوځی زمانه د ده پر ځوانی افسوس ونه کا او عشق ئې جنون ته رسیدلی دی بالبداهه اشعار وایی او د زړه درد په سوده کوی یوه ورځ د کاتب الحروف په کور کښېنوا و ماځی د حال پوښتنه کوله د زړه په خوا له کښېوت ژړل ئې او دا بدله ئې بالبداهه وویله

بدله

لکه بلبل په بېله ګله بل ارمان نلري | هسی به یاره بله بېله عاشقان نلري
په ژړا کاندم بېله یاره بل مطلب نلرم | په هسی سوربیمه په یو بل سبب نلرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې یاره لوړ څه نغواړم مدام نور مطلب نلرم — په څوک مین سی بې له یاره بل ارمان نلري

ترناپه ځان قربانوم دای بیا زه ښد یار — تل دې محوند گلو مدای بیا زه ښد یار

لسترگو اوښې توبو مدای بیا زه ښد یار — زړه مې بې تاپه یو ساعت د صبر او توان نلري

که تندې وژنې که پرېږدې اختیار خو تاره دی — غم د پیدا ندې بلچاره خاص ماره دی

زړه له دراغلې دې میلمه سا بېگاره دی — د زړه لکور څخه تنگ په هیڅ هیڅ شان نلري

ذکر د برگزیده سبحانی ملا پیر محمد میاجي

ملا پیر محمد هوتک د ملا سرور مغفور زوی دی چه ملا سرور له میا فقیر الله صاحب څخه استفاضه کړېده او ملا پیر محمد لخلیله ییلار حنیفه وحونه د علیین مکان حاجي میرخان سره پېژگورنی ملگری و په د شاه ظل الله ورور شاه محمود ادام الله دولتهم اصفهان ته ولاړ ملا پیر محمد هم ی هلته وخوښت اولد الناس بیمون ی استفاده کا او خلق د خدای شریعت او د امام اعظم صاحب مذهب ته رابولې نقل کا چه پر اصفهان کښې میاجي صاحب له روافضو سره مباحثه کا او په دلایلو علمي دوی ملامت کا لکه چه علماء روم چه پر اصفهان کښې دي هم ملا پیر محمد صاحب عزت کا او پیر افغان ی لقب کا میاجي صاحب په علم اخلاق کښې یو کتاب کښلی دی چه افضل الطرایق ی نوم دی او بیا هغه کتاب د عقایدو او اختلافو بیان کا پو بل کتاب هم لرینه چه القرایض في رد الروافض ی نوم دی یې

۱ دفن

(c) ketabton.com: The Digital Library

او قناعت الطریق کښې ی دا حکایت کښلی دی چې زه ی له هغه کتاب ولقد مثبت کاندم چې په دی
کتاب کښې یادګار روی

حکایت

شیخ متی په خلیلی و — دی لا آره لوی ولی و
یو درېغ روان پرلار و — لوی شجبتن په استغفار و
کړه ده ذکر د غفار — یو شپه نو اوزګار
پردی لاره ی تېره ګټی — لاړی محکی وی په پېتی
د مېری شپی راغی رویدار — چې ی صافه کړله دلاس
یو دهقان په آبیاری کړه — شپه په شپه به ی خواری کړه
ده به لید ستوره شپه — شیخ متی په زیار اختر
لراحته به بیزار و — بتوله شپه به هم بیدار و
یو د شپه راتېر لیا رسو — شیخ متی ته په ګفتار سو
ای د خدای رویدار څه کړی — دومره زور زحمت پر ځه کړی
ته باداری د ولیالو — ته قدوه د صالحانو
شاد د رخاوری سر زردی — د هرچا کحل البصر دی
پشو شپو یې تر بیخواب — په زحمت په اضطراب

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاکوی دلاری گمتی | پہ دی مخاوروشہ دی گمتی
داسی دوی شیخ متی | دمولا لعشق مستی
پہ خدمت دخلق الله | یو گری پہ یوه ساه

تر هر شہ بہتر دی ورو ره
زده کړه دا خبره گوره

ذکر د شاعر خوږ گفتار الهیار افریدی عبدالعزیز کاکړ ہسی روایت کا پہ دا شاعر پہ
بوری کښی اوسی اوس د تخلو پینښتو کالو بیحر دی دیوان د شعرلری کلام ی شیرین دی لکہ
عسل ماندی عبدالعزیز کاکړ دغه غزل راکا پہ دی کتاب کښی ثبت سی

غزل

پہ ستا پنجم کښی بند یوان یم را بہر بہ نشم | دبلیتون اوبنی تویومہ بی پرہر بہ نشم
ب دی لتارہ د عشق لیجم کړہ پہ زما حال دوینی | شتلو بی بر وند عشق دی ہیچ پر ہر بہ نشم
مردی پروت یم دگدا بیخبر نظر نکوی | کہ مرمہ ہیم بی نیا ز یارہ ستا نظر بہ نشم
اودی دمینی راندبل کا سیری وریت ذکر مد | ستا دوصال پہ اوبو سوری سوی خیگر بہ نشم
کہ جفا کاندی کہ وفا پروت دی و در تہ ہید | ستا لہ دلبار جبہ مخ نکړم پہ بل در بہ نشم

الہیار وپلار دی پہ دلبار نظر دی خوا ی تا لیلی
کہ می ہر څو ربتی شری ی ز ه پر صذر بہ نشم

ذکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر صدر دوران بابو جان بابی   دکرم خان بابی زوی دی چه په اتغر کښې
اوسیدی هغه وقت چه حاجی میرخان علیین مکان لیفنډ هار کښې د ظالمانو لښکر مات کا او
گرگین خان ئی واژه بابو جان بابی ار کلات د پر غښتلی راوستل او له ماشوری د
قندهار ښار حصار د ښو او هغه وقت چه ئی گرگین خان مړ کا نوی په کلات کښې د حاجی میرخان
درنو احکومت کا هسی وایی محمد کاتب الحروف چه په کال سنه ۱۱۳۴ هجری چه شاه محمود پادشاه
د پادشاه دوران شاه حسین وزور لښکر و کا ده او اصفهان قدری د پر غل غزیمت و کا
بابو جان بابی سره له ضیلو غښتلیو ځوانانو چه دری زره تنه هوتک او توخی او ترکی او
غنی الکاخیل راغلل قندهار ته او د شاه محمود سره ولاړل اصفهان ته په جنگو کښې بابو جان
بابی هسی میړانه و کا چه رستم دوران ئی هیر کا بابو جان د میا نجی صاحب شاگرد
مرید و او په سنه ۱۱۲۹ هجری ئی په مثنوی د شها او گلان هغه قصه نظم کړه چه
پښتانه ئی نقل کا په مجلسو کښې دا کتاب قصص العاشقین نومیږی او سیلابند مشو
ری په دغه کتاب کښې د عشق توصیف کا او هسی وایی

مثنوی عشق

عشق یو هسې تورپالی دی || چه په هر ځای ئی پری دی
د عشق اور هسی سوزان دی || چه سوځلی ئی جهان دی
زړه بی عشقه کلازړه دی || چه بی عشقه زړه د مړه دی

ندی عشق په یوه رنګ | کله صلح ګهی جنګ
پښتانه کا ندی مثل | چه دی خوږه تر شات عسل
چه بی عشقه سر کړه دی | لښتی بی مغز پولادو دی
زړه بی عشق بکار نه دی | هم هر زړه سزاوار نه دی
چه د عشق وکا خبری | کړی پخوبه دا هر نظری

دیاکا نو عشق سزا دی
امانت داد مولا دی

تر دا افصح دوران ریدی خان مهمند ریدی خان زوی دی د غیاث خان او
د مسعود خان مهمند لمسی دی چه کلی د مهمندی پناهد بالاسی غیاث خان
د ... بجی میرخان علیین مکان همراز او ملګری و او ریدی خان اوس تکړه سړی او
د آشنایانو همباز او د مساز شاعر دی د پادشاه ظل الله پنج کښی عزت لری او د شوکت
او عنت خاوند دی پر آشنایانو مهربان دی او د کاتب الحروف مجلسی دی اشعار
یې خوا به دی او په بلاغت علوم سی لوستی دی په فقه او تفسیر او صرف و نحو کښې
هسی سبه او پوره لوست لری چه طالبانی حل د مشکلاتو کښی کا ریدی خان په
۱۱۳۶ سنه اصفهان ته ورلاړ او هلته یې د شاه محمود سره صحبتونه وکا بیا قندهار ته راغی
دیو کتاب یې پیشرح د حال او جنګو د حاجی میرخان او شاه محمود وکښلی دا کتاب

ظهور

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور زره بیتونه دي لوم ي دي محمود نامه کله چه ي د پادشاه ظل الله پیځ کښ ولوست زر طلا وي صله ومونده له طبع کښي هسي جواد بیت پروت دي په هغه صله ي پیسو څو ورځي پر یارانو او آشنا یانو نثار کړه او ریدي خان غزل او مثنوي او رباعي پنځه دیوان کښ لري او محمود نامه ي هم خوږ کتاب دي په اکثر پښتانه ي پیجلو کښي لولي د ګرګین خان ګرجي د وژللو قصه او د اصفهان د فتوح تو نقلونه ټول په کښ سته هسي وايي محمد کاتب الحروف په ما له ریدي خان هم درخواست وکا چه په دي کتاب کښ د محمود نامي څخه ډیره برخه ثبت کا نو هم ریدي خان هم ماته د کتاب یو باب را کا چه د ګرګین خان د وژلو قصه ده او هغه ما دلته وکښل په توفیق الله تعالی

مثنوي نقل له محمود نامه څخه دی

په بیان د وژلو د ګرګین خان او مدح وصفت د حاجي میر خان علیین مکان

اوس به زه تاته حکایت کړم د بنو　　خوږه روایت د ګرګین خان د وژلو
چه میر خان تللی اصفهان ته وند　　مخ ی ملکي د پاک سبحان ته وند
پاچا ته ی عرض کړه ټول احوال د پښتون　　د ګرګین ظلم به احوال د پښتون
پاچا ویل زه نسوای کولای چاره　　د ګرګین خان ظلم ستم دیاره
کډی معزول کړم قندهار به پری بږدی　　جور ستم او خپل شعار به نه پرېږدی

گرگین خو گرگ دی گرگ څو ظلم کوی | وینی تو وینه هم لیوه څیری
زه هم خایف یم چه بد تحکم گرگین | نا مسلمان دی ارمنی دی بیدین
نه چه اسلام کی حالت پابند گنیږم | نه نصرانی نه له عیسیٰ پیر نیږد
بیرته هم زه چه خدای کړی قهر بکاره | د سلطنت پر نا کو رسی تیارشی
میرخان وویل ای حسین پاچا و گوره | حال د حاکم او رعایا وگوره
گرگ د ایله کړ پر رمه سو شبان | جور و ستم کا نه ی بجید گرگین خان
موږ له طاقت نسته چه کړو بندیانی | صبر پر ظلم د ظالم ارمنی
د اخلو رم وار دی راحم سلطانه | عرض د ظالم له لاسه کړم سلطان
کدیا پاچا نه کړی داد خواهی د مظلوم | ظالم حاکم کا ظلم دیر به محکوم
جور چه د پیر سی سلطنت سی برباد | د ظلم قصر پیښا بی بنیاد
عو بیه الملک یبقی مع الکفر ولا یبقی مع الظلم
کافر کولای سلطنت سی مدام | کډ و کړیا داد نوی پاچا بر پیرانام
مگر ظالم نو نسی کړای سلطنت | خالق رحیم دی ورکوی خلافت
پاچا قدیمه زړه ی وی ټیهرو دات | د خدای عیال ګڼی پر محکم انسان
سلطان واوره پښی غوږ داوینا | مکړه ستم د خلق الله پیهر اچا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ستمګارو پای به راشي وي خراب
د ظلم اور یې کا پخپله تراب

د مظلوم آه داسې کاري دی ګوره
چه اور یې ښخي د ظالم تکوره

ملبي به بلي کا د ظلم پکور
تو لد بد کاندي بینوا پدي اور

ستا یي ظالم په رحم د کا پخان
یظالم خوار کړي خپل ځان او جهان

سلطان ګوره پر ځان رحم وکړه
خپل کلي کور په جور مه دورالغوره

یا پا قدهي دنیا وکړه میرخان
خوغوبړي ندوا وریږد ولد یځان

ګرګین ي پر لیبو قندهار کي ظالم
نښی کړ دفع لاس ده ده لد عالم

ګرګ ي شپاندکا چه کړي خوار رعیت
د ګرګ پخپل ځیري پظلم ووحشت

میرخان خولبدي ولاړ حجاز لد چه کړي
رسول د خدای ته پر ارزي داد خواهي

دادخواهي د میرخان پحضور د سید الانس والجان

ولاړ ی د شپه ی پیغمبر کا فریاد
رسول د خدای ته په سو قوم برباد

ستا پر امت راغی د ظلم دوران
واوره رسوله دی قوم فغان

پښتون خو ستا پر نامه ځان کړي فدا
ای خیر الناس واوره ته دی ندا

وترغوره دوی ته د ظالم له لاس
ګرګین ملنج د پښتون و باس

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا پیامد دی کلمه ګوی پښتون | نه بسی ښېګڼه لتاند را ستون
زګ وژړوندون موږ د اسلام دپاره | ستا د درباب ستا وسلام دپاره
مدموکړه هیر خپرانوری رسول | فخر کونین نور الهدی رسول
اوښکی می څاڅی پر دربار یم ولاړ | قوم سو پا ورد ظلم پتولد لتاړ
یو ولد نظر وکړه پر موږ په سوب | وظالمانو ته تر څو به یو پېر
ستا لطف و مهر دی شامل پر جهان | پر خراب زړه دی ستا پهمرودان
لدستا نظره نوی خراب سو پښتون | پا ورد ظلم توږ کباب سو پښتون
راغلم لدلیری ستا دربار ته نبی | ته می شفیع سه د خدای غفار ته نبی
په پر پښتون قوم نزل کا رحمت | کړی ی خوندی ناموس پخپل مرحمت
لاس د ظالمی لګریوانی ګالنده | ویح سی د ظلم د ګنډ و خیروه ملپ
ستا شریعت سی بنګت هیڅ د پښتون | ورک سی بیدا د او کم سی رنځ د پښتون
داس دی سوال ولاړ د دربار ته یمه | محتاج د تش ولږ نظر ته یمه
د قوم حال کړم در ته عرض پادب | ته ی بادار د کل عجم او عرب
بلید تا ملری پښتون خوا لګر | ته ی ملهم د خوږ و زړو د پیر هر
وژغوره زموږ نام و ناموس له بیداد | کړه بی نام سو ظالمانو بر باد

م

سر ئې را پورته زمونږ بحال وګورد | د ظالم ظلم بد احوال وګورد
نه دی لږ شرم و حیا ستمګر نه | نه شرم کا مذی له عیسی ارمنی

عرض مې د حال وکا وتا ته پیشوا
بل څوک مونږ نشته خواګر په نیا

خوب لیدل د حاجی میرخان چه د پیند طیبه کښی او زیری د نجات له ظلم

چه میرخان هم عرض کا حال د ظلم | هغه شپه مات سو توره دال د ظلم
میرخان بخوب ولید صدیق اکبر | چه ورسره حضرت فاروق و عمر
وی ای مسکین بزیری ورکړو غم مکوه | قوم دی د خلاص سو کورت ماتم مکوه
و لاپه ښار قوم ته د ازیری کړه زر | چه د ظالم سو کم نقصان او ضرر
په بختورت بر خدای یه له ظالم آزاد | نه بسی ننګ او ناموس ئې بر باد
خدای به دا قوم کا پر رحم وودان | قوم به ئې وینه مجاهد پر جهان
تل به د خدای په بندګی کړی لوړه | خول بچی نکا مرید بلیده ور خوره
کلمه د خدای بوی جاری یا څوا | ورکوی دوی به پدی لاره کی ساه
خوی طره وی د اسلام په بګری | نه بسی ورک قوم د دی قوم لښکری

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیری او ریدل د میرخان او فتوا اخستل له علما و

از یری په واوریده میر ویس خان پیغام
خوښ سو د بخو په پیچلی کلام

بیای پیدا کړل علما د حرم
مفتی قاضی او هم پیشوا د حرم

حال ی د ظلم د گرگین کا بیان
فتوا ی وغوښته له دوی میرخان

ټول علما د دین فتوا ی وکړه
بیی تحریر هم ی انشا ی وکړه

چه د ظالم د ظلم رفع روا
په تیر په وی دی له اسلام سوا

حاجی میرخان راغی وطن ته بیا کال
قوم ی ولیدی په ظلم پایمال

په تدبیر کښیوت په ناموس وساتی
تنگ د قوم کا په تینگه خوندی

مشران ی ولیدل د قوم لیبلا
و دوی ته ووی د حرم ماجرا

د عا او خوب او هم فتوا د عرب
قوم ی کا د ځان د بنو لیطلب

گرگین خبر سو چه میرخان ټولوی
وی کتله چه افغان ټولوی

ظلم ی د بیر کا پیر خوارانو د قوم
ځان ی کا گرد د غمخوارانو د قوم

مشران ی تر او ستل په صبر و په بند
منافقین ی کړل په قوم سربند

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصلحت د میرخان او قرآن کول د قوم او بیا وژل د گرگین خان

حاجی میرخان وکا تدبیر مصلحت / پښتانه قتول سول پنا موس او پت

مو لو قرآن وکا چه خان کا خوندی / له جور و ظلمه د ظالم ارمنی

سیدال ناصر او بابو جان و بابی / بل بادر خان وو د بادرو لمسی

میاجی هم راغی د میرخان پکومک / یوسف را قتول کړ له د سیوری هوتک

عزیز توریزی د دلارام پهلوان / گلخان بابر د بل وتوب بهیج خان

راغی لشکر د الکو د جلدک / کاهی ځوانانو د لښکرو کومک

بل یحیی خان بل یی زوی محمد خان / قتول سره یو سول چه کړی مړ گرگین خان

یونس کاکړ وکا یرغل په گرگین / پښتنو بوه پر گرگینیانو تاوریت

گرگین یی مړ کا قتول کړ ج سو کشتار / قوم کا خلاص له ظلم و جور و غفار

قندهار وینو حاجی میر په همت / قوم یی قتول کا ورته کړ نصیحت

په ظالم ومی اوس تو موږ سو و آزاد / خالق دی نکا پښتون قوم برباد

پا پیا ظالم دی موږ به یی توکا لښکر / نبایی په وسا تو خانون له شر

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفهان ډک واړ لښکرو د شاه — بیا بد راسي پر رګونو سپاه

ند بد پښتون پرېږدي پر مخ د جهان — ورک بکا نوم تګد نښان دافغان

دښمن قوي دي راسي کي اتفاق — ځان موچیتو کي لیري کاندي نفاق

یقند هارکښ ي راټو لکړل خانان — لټوله د قوم اختیار دار مشران

هر قوم ورکړله ځوانان توربالي — ځول وغښتلي ننګیالي جنګیالي

شل زره بچ سول پېنځ کي د ښار — ګرده ولاړ و د میرځان ګفتار

میرځان انفاف کاو پسین پریکي سا مشر — قوم ي وند کد زړوي او کش

پیه واسي کار وکا چي ګرندي — د پښتو ناموس ي وکا خوندي

کال ویوسل نونس او زر پیشمار — خلاص سو لظلم دګرګین قندهار

ذظلم پاي دي هسي وران عالم — زړي لظلم څوک ودان عالم

ذظلم اور پیه بل مي سوځي جهان — یکښ کباب سي ستمګر ظالمان

ظالم جفا کوي پر ځان ند پد بل
ویښ هر څوک سزا د خپل بد عمل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د عالم کامل ملا محمد عادل بریڅ — دا ملا صاحب په قوم بریڅ او عالم او متورع سړی دی خلق ته د سبق لار ښوونده کا په ښوراوک کښې اوسی او طالبانو ته درس کا د ده پلار ملا محمد فاضل هم ښه ملا و په روضه ربانی کتاب ی کښلی و ملا محمد عادل هم یو کتاب نظم کړی دی په محاسن الصلوة ی نوم دی او د لمانځه مسایل او ثوابونه او د تارکینو عذابونه یی پکښې کښلی دی دا یو څو بیتونه له هغه کتاب د لته را نقل کوم چه یادګار وی

بیت

هغه خلق عاصیان دی — چه په فرض کښې کاهلان دی
چه فرض نه کاندی قصدا — دوی بې شکه کافران دی
چه وای کړم بی زده ی نوی — که طعام خوری حیوانان دی
علم فرض پر هر سړی دی — چه فرض نه کا څه کسان دی
چه په قصد یو لمونځ قضا کا — په دوزخ کی فاسقان دی
خدایه پناه امان غواړم — له هغو چه فاجران دی
له هغو سره می ګډ نه کا
چه خاصه د ایمان نداران دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د شاعر شاطر محمد طاهر جریانی — د محمد علی جریانی زوی دی
پیښور د کاندارۍ کا د بنګا پور سوداګری لره او هلته ئی خوش طبع خوانان دی
طبع ی هزل ته مایل وه او کله کله بند اشعار هم وایی. یکلو کالو هم ستنکه کښی
د پلار ره سره او سیدلی او هلته ی له اکثرو علما و نحو لوست وکا او علوم د بیخ
ی زده کړل د کاتب الحروف سره آشنایی لری د کان نی قائمه لوعالانو مجلس کا دا
وی د یارانو سره خوش طبعی او ظرافت کا هسی وایی کاتب الحروف محمد هوتک چه
یو ورځ ی یو یار د کاندار ئی په نوم وه د محمد عمر خان په قوم لونګانډی
په تقاضا د طبع لطیف لشاعرانو سره آشنایی کا او په مجلس هم اشعار انشا کا محمد عمر خان
له محمد طاهر سره ظرافت کا او لطیفه نکات یو بل ته سره وایی محمد عمر و ویل لس کال
و محمد طاهر سره په مجلس او وینا یم خو یو ځای اثر د مجلس نلید لی کړی او ند الصحبة
مؤثرة مصداق نکار دلیلی ی په سبیل د هزل ی دا قطعه په مجلس کښی وویله

قطعه

واپی داچه صحبت کا بدی | یولد بلد دیر اثر
پیکلو دی مصاحب سره | تا صحبت نکړمه څر

محمد طاهر په طبع ظرافت پسند لری او هسی نکات بند ادا کا هسی قطعه په جواب انشا کا

قطعه

(c) ketabton.com: The Digital Library

قطعه جوابیه

صحبت دیدار کا لګوره   منکر نشي دا شر

تله محض بغدش وي   اوس انسان سولی بشر

محمد عمر خان پلرانت له محمد طاهر په بستنه وکا چه ستا نوم طاهر دی خو مطهر نه دی

محمد طاهر هسی بیت دوایه   بیت

زه وځان و ته طاهر یم   خو و تا ته مطهر

ذکر د عاشق پاکباز داناي راز ملا محمد ایاز نیازی د دنیا تارک دی او ډیره اوریع کښی ریاضت کا او په طریقت کښی مریدی د میان عبدالحکیم قدس سره العزیز کړه هم یا صل د قندهار د ښار ساکن دی مګر په هیښتو ورک دی لکوره او سیاحت کا او په حضور د بزرګانو حاضریږی او ګو ښو کښی په عبادت بخت وی نقل کا چه ملا محمد ایاز په شپو شپو ویښ وی او په ډېر د ښتو او غرو ګرځه ذکر کاندی او د خپل پیر دستګیر په مخ راسی ژړا کا او هسی وینا کا چه تا د مظاهره د جمال او کمال ملزم ځکه نو تښتمه ملا محمد ایاز ښه آوازی او کا کله چه خپل اشعار یغنا سره لوکی خلق ژړ وی او دیوان د اشعار و وی ډیر ښتین دی او نکات عارفانه پکښی سته هسی روایت کا چه ملا محمد ایاز اکثر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغرو کښې گرځېدی او دغرو وحشي او خونخوار حیوانات ده ته ضرر نه رسوی ملا عبدالحکیم چه دده شاگرد دی هسې وایي چه څو میاشتې می استاد نرایي کور ته اوزه د ده پیتلا پسې گرځیدم پیغرو کښې یو ځای می ولیدل د شرمښانو لو گلډ چه گرځي او یو د بله سنگولي سره لوبې ماغان پیټ کا او پیغره کښې پنهان سوم چه شرمښان ولاړل هغه ځای ته ورغلم او هلته می محمد ایاز وموند چه په دلانه خوب بیده و او هغو وحشي حیوانانو هیڅ ضرر نه وورسولی بلکه وییښ سوی هم نه و ما چه لیخوب وپیښ کا او واقعه می ورته بیان کا ده وویل هغه شرمښان چه د خدای په محبت ودانه وی د حیواناتو ځای بیونه ورا پیښ ږی د حقیقي انسانیت مرتبه هسې هسکه ده چه د حیوانیت لاس هلته نه رسي او کله نفس اماره چه د نفس مطمئنه ځای نیسي او فاني کیږي هغسي هم د حیوانیت په دریاب کښې لاهو مخلوقات د انسانیت سره جگړه نسی کړای او لا پر تمدی نیسي ملا محمد ایاز د شعر خونه دیوان لري او د پیر سند عارفانه اشعاري کښې جمع کړي دي چه زه یی د هغه یو څو رباعي په بیان د عارفانه نکاتو را نقل کاندم

رباعي

چه هغه دی په لري د عرفان برخه | د هغه سند ده پیر دنیا د انسان برخه
څه زړه چه ندی خبر نه عرفان وی | وری پیدا شوند کښې ذناخبر حیوان برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولد

محبت د اوب و خاک دی بی بنیاد | راسه شګلی دا دنیا خون آباد
ګرد زړه سپین وی د خدای محبت | په صحرا بوی بی کوره اوره بناد

ولد

زړونه خوښ کړه دا بیکی ده درشتا | مکره بیا باندی تیرنده په جفا
د خدای کور موراتوه په رستمو | د خدای کور و ګنډ زړه چه وی صفا

ولد

په دنیا خان پیغمبر اخته وی عاشق نه دی | بیغد څوک د خدای دینی لایق نه دی
یا به ځان یا به جانان کا پرستند | څوک چه ځان ای نکا هیر خو صادق نه دی

ذکر د لوی واعظ ملا محمد حافظ بارکزی دا عالم د محمد اکبر بارکزی زوی دی
په پیقندا ... په کبنتند خواکښی اوسی او علوم مروجه ی لوستی دی فقه کښی استاد دی
او بیجامع ګا نوکښ د جمعی پورځ وعظ کا نو په واعظ مشهور سوی دی کلمه کلمه
پنځطبه کښی ځینی اشعار هم وایی چه په تول نصیحت دی یو کتاب ی کښلی دی چه نوم
ی دی تحفه د واعظ او بل کتاب ی د تقوا او زهد وعظونه کښلی او خلقو ته
ی امر په معروف او نهی منکر کړی دی محمد حافظ واعظ په رښتیا ویلو مشهور دی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه اولو یا لو تبیح کښې هم د خدای امر ښکاره وایی او بیچا پروا نکوی پطریقت کښې د میان نور محمد صاحب مرید دی او تدریس کا دا محلا مود فقه پقندهار کښ طالبان د علوم ی له مجلس فیض موی او په حلقه د تدریس کی ما جز وی دا وعظیه مدله ما را وا خیستند او نقل می کړه له تحفه و اعظ ثوز چه مسلمانان ی و لولی

بدله وعظیه

کم بخت مکره پر دنیا د و نګوت
کدی زړه د عوا امی د جنت ګلوت

کم بخت موږ یو مسلمانه پر دنیا
وطن مو بل دی آخر به ځو پر شتیا

هم به نه بلسی را معلوم په عقبا
تو له سره اوږکی پامان ځا نو ن

کم بخت مکوه حرام په بد دی
چه کړی حرام سغد باطن کی دد دی

اعمال ی ما تول په عقبا کی رد دی
په لویه ورځ به ی وی تور مخونه

کم بخت مکوه حرص قرار سه
شا درب کوه صبور پیکار سه

توښه د دین وره پیدی کار و بار سه
چه بی تو به نی پیدا سو دوزن

کم بخت مخه د حرام پر لوری
خدای به د وتا ته په غضب وګوری

کډ به ما نه په عوا دی شا یسته بنی حوری
بی ځای امښ ده بی پروا پلون

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د نصرالدین خان اندړ. نصرالدین خان د محمد زمان خان زوی دی چه
پیرزاند کښی د پادشاه څچا وشاه حسین له غزنی راغی او په قندهار ساکن سو
په مقتضا د طبع صافی په څو مدت د صدر دوران بیا در خان ورسید او په سلک
د ملازمانو د پادشاه ظل الله منسلک سو څکه چه شجاعت او بهادری ئی
په طینت کښی وه نو په دلبر ورځی د پادشاه او بیا درخان عالیشان لخوا عزت
د مونداو د مستقیم طبعانو سره آشنا سو نصرالدین خان اندړ په سبد اشعار وایی
او ز موږ د زمانی لموزونانو څخه ګانه سی دیوان د اشعار و لری او نصر تخلص کا
الحق چه نصر یی زرم او بزم د نصر خاوند دی او دیارانو او موزونانو په منځ
کښی مقبول چه دی کتاب د ده یو د بدله په یادګار کابز هم په نذر اند ددی لیاد
خالی نه وی

بدله د نصرالدین خان

د خوار عاشق ژړا مدام وی د اشکار د نیا
کدوی په پتید خوله هملعندی ګفتار د نیا

د خوار عاشق مدعا داده که ژړا کی نا
په ورښکاره خیله زیبا مخ دلربا کی نا

په چل وصال کښی خوشحال محبوبا کی نا
بلبله نغوري هم دغه امیدوار دنیا

د دی حسینو په ډو ضدای بلکه اوروندی
په وربینی دی خوار یده ډیر غوندی

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور به آرام په درسته شپه کا مذی خوبون دی | پر مینانو هره شپه د غم نا تار د ینا
ددی مینو پر زړه رب البني د اغون دی | چه په ارمان د بنایسته زیبا مخون دی
لژ را کا او په نا ره یفر یا دون دی | هو چه عاشق سی د هغو کله قرار د ینا
عاشقانو زړه ی مات کا نرغیب ینا | هو پر شپه بامذی پتری کله جو په ینا
په د وصال یا مینه هر عاشق او سیږ ینا | کډی دا نو ی عاشق هر ساعت بیمار د ینا
د مینانو وصال عین لوی اختر د ینا | یو خو خوار نظر له چپل بخته مرور د ینا
د بلیتون اور دی چه په سوی در سیت څنګر د ینا | هیڅ نجو ویېنی د بلیتون کاری پر یار د ینا

ذکر د برگزیده احد ملا نور محمد غلجي مشهور دی په غلجي او په غلجو کښی تو خي دی
د ملا یار محمد زوی دی او س په پښتو ای کښ او سی علوم شرعیدی ویلی دی
و تدریس کا په عمر ډیر یو خ سړی دی اتیا کلن او د قند هار پښا و کښی پنځه کاله
د خاندان عالیشان د حاجی میر خان د ارتیمو او کړ تیو نجونو استا دو او معو خذر اتو
ته د سرا پرده عصمت ی درس کا ملا نور محمد اشعار هم لري یو کتاب ی کښلی دی
پنا مه نافع مسلمین او په دی کتاب ی احکام شرعیه بیان کړی دی دا کتاب
ی کښلی دی پنا مه د پادشاه جمجاه شاه حسین او له معتبر د کتابو د فقه او اخلاق
ی انتخاب کړی دی ملا نور محمد او س په پښتو ای کښی تدریس کا ـ شلمود شریف

او

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بخاري شريف او هدايه او كنز او طريقه محمديه او نور مروجه كتب به تدريس لولي

دا نظم ده دی په نصيحت كښي مخمس

نظم د نصيحت

ته مومن ژوندی پيدي سی زما ياره ‏ ‏ ‏ ‏ ته ژړا فرياد كوه به څه كو كاره
استغفار ته تو به كوه د ځان د پاره ‏ ‏ ‏ ‏ ته هم ځان ساته پناه د عذاب لنا ره

بيداري كړه په سهار كښي زما دلداره

نه وتا ته يو ويي كړم زما ورو ره ‏ ‏ ‏ ‏ په سهار بيداري كړه آخر د گوره
ابد ته سی پېچا نه كښي يا په او ره ‏ ‏ ‏ ‏ په ستا حال به په قهر رنگسی له گوره

بيداري كړه په سهار كښي زما دلداره

په هر وقت له مسلمان دلداري كړه ‏ ‏ ‏ ‏ وږ د ريمه شپه كښي ډيره بيداري كړه
هم په رچپل صورت وژاړه هم زاري كړه ‏ ‏ ‏ ‏ د اخپل ځان لكه حباب تری بېزاري كړه

بيداري كړه په سهار كښي زما دلداره

ته دروغ الابلا مكړه د نيا كښي ‏ ‏ ‏ ‏ داد زيان دی زما جان په عقبا كښي
ستا ډير سود دی د رته وايم شر پا كښي ‏ ‏ ‏ ‏ گناهه خلاصی ډيری دی په دعا كښي

بيداري كړه په سهار كښي زما دلداره

ته د لخدای لحكمه مه غږ وه غاړه ‏ ‏ ‏ ‏ نيك اخلاق كړه ته طلب د بدخوی وا ره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تضرع کړه ضیل صورت کړه وچه نا پره | تر له خپلو ی بو پرسوی تن ویجا ړه
بیداری کړه پیسهار کښې زما دلداره

خدا امید کړه در رحمت تر تحا جان | در رحمت دروازه خلاصه ده جانان
هر سهار رحمت نازل سی له آسمان | مغفرت پسهار غواړه له رحمان
بیداری کړه پسهار کښې زما دلداره

ذکر د شاعر ظریف حافظ عبداللطیف اڅکزی د اشاعر په مجمع کی د وفضلا سرامد دی او پظرافت کی هم یا ص د بوستان دی پلاری غلام محمد نومیدی قندهار ته راغی په ماشوم کښې او سید ی عبداللطیف لوکوچینوالی پتعلیم شروع وکړه قرآن شریف ی حفظ کا او خکه چه طبع لطیف ی درلوده نوی ډیر خوابه اشعار و ویل په شعر کی طبع ظرافت ته مایل ده خو بیا هم هسی حقصی او حکایتو نه نظم کا چه او ریدونکی عبرت حنی کا و پند و نصیحت دی په ظرافت کی مفید درموند کا او هر کله مجلس د اشنا یا نو په ظرافت د ده مسرور وی کاتب الحروف کله کله دی وینی او اشعاری اروی او س د ښلو پنځو کالو دی او سره د دی په عمری یو ښ دی خو د ځوانی مسرتکا او مجلسیان ی په صحبت نشاط بیا موی پیجا لو کښ اشعار ارتجالاً لولی او حقی کا فقیر کاتب الحروف د غه یو قصه د ده یدی نن را ندکښی نقل کا چه کتاب له ظرافت هم خالی نوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقصد سوی او داوبن

څو به وښیې یار او داداوبن او سوی مقصد سوه
خورا دېره خوبه سوه

یو سوی داوبن اشنا سو
بېجده ی هم راسو

یاری بری کولد یو لد بلې یا را بند سوه
خورا خوبه مقصد سوه

اوبن وویل چه سوی
ای زمایاره نیکخوی

بی تامی بنادی نستد شپه او ورځ می پیابند سوه
خورا خوبه مقصد سوه

تول عمری صحبت کا
دسوی سری الفت کا

شیبه ی بیلیتون نکا یو لد بلې مرګد سوه
خورا خوبه مقصد سوه

سوی و داوبن یکور کی
ژوندون ی پسرور کی

مقصد بری شروع کړه هرسهار تخو بد غرمد سوه
خورا خوبه مقصد سوه

سوی تل ملید داوبن و
دوستی کی دیر پیهوښ

خپلوی سوه هسی تینګه په هر پری پند برمد سوه
خورا خوبه مقصد سوه

اوبن هم عزت دسوی کا
ساتی ی دابروی کا

دیار دزړه د پاره بد مقبولد ند بلمد سوه
خورا خوبه مقصد سوه

یو ورځ سوی پیلمستیا کړه
داوبن دیاری داکړه

خپلوان ی راخبر کړ لد دسوی تولد ملمید سوه
خورا خوبه مقصد سوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبن راځي دسوي کور ته | يوغاري وليد پور ته

واتنګ پد هي ثان وچي مدځای يوه ګونزه سوه | خوراخوبه وقصد سوه

راوړي ی خوا ره وه | يوڅه وه لبز واښد وه

واتعولد په ی راوړلد داوبن يوه ګولد سوه | خوراخوبه وقصد سوه

اوبن وري ی ولاړي کور ته | ښتلدي سو پور ته

سرپا بوي ځای مد درلودي تولد شرمنده سوه | خوراخوبه وقصد سوه

سرپا تو بجيعت کا | پاسوی ملامت کا

ول ستاودا وبن ښدي په دوستي سره توده سوه | خوراخوبه وقصد سوه

په بسوي اشنا داوبن سي | بايد په لبز پيهوبن سي

داوبن دپاره بنايي په پيدا يوماتد سوه | خوراخوبه وقصد سوه

هرڅوک په ياراني کا | په پيل کا پيلتاني کا

هرچا لدما سبد اشنايي او طريقه سوه | خوراخوبه وقصد سوه

په څوک مناسب کار کا | عبرت لدي ګفتار کا

لدچل تغره سمد و هرچا پښد راواوبه دکه سوه | خوراخوبه وقصد سوه

٥ ٥ ٥

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د رستم دوران سپه سالار عالی تبار زبدة الزمان سیدال خان ناصر

محمد هوتک له الف خان ناصر روایت کا چه سیدال خان د ابدال خان زوی او
بابری زی ناصر دی چه پلاری او سیدی پیر د ییله کښی چه دوازیځوا پسر یوځای
دی هغه وخت چه سلطان ملخی توخی استقلال وموند او له غزنی ترجلدک
ی حکومت کا نو بابری زی د ابدال خان سره راغلل او په اتغری سکونت وکا
ابدالخان د عادل خان توخی سره په هغه وقت له بیګلر بیګی سره د قندهار چه د
صفوی پادشاه لخوا ده جنګوند وکړل او وندی پر ییښو چه پر کلات حکومت وکا
سیدالخان په ډیر ځلی پلار زوی و لیښخاوت او شجاعت زبده د روزګار رسو
او هغه وقت چه حاجی میرخان غلجین ملکان لقندهار کښی ګرګین خان بیګلر بیګی
دوازه سیدال خان ناصر د پښتو د لښکر و سپه سالار واو د ده نو تسلی وه علوم
مروجه لکه فقه تفسیر وفصاحت صرف ونحو او فارسی کتب چه د میرویس خان پیژونه
هګی د صفوی لښکر د قندهار د خلقو انتقام ته راغلل نو سیدال خان ناصر
د حاجی میرخان لخوا د پښتو سپه سالار واو هغو واړه ی د صفوی لښکر چه تر هغاب
تیرو وو ژل پیدی لمو لو جنګو سیدالخان غالب او فاتح واو په دلاوری او شجاعت ی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهرت وکا چه حاجي ميرخان عليين مکان وفات سو نو سيدالخان عالیشان
وشاه محمود سپه سالار سو او پر اصفهان ی یرغل وکا د صفویانو پجنگو پرلتو لو
میدانو غالب او فاتح سو څوری اصفهان فتح کا او د ښمنان ی مقهور دی
نقل کا چه سیدال خان ناصر په سخه وقت چه په جنگو ی ګرفتاری بند ده
اولدحیص وبیص ی فراغ و اشعاری ویل او د عشق سند ئې کښلی اوس
چه په مهما تو د امور په اصفهان کښ بحث دی د شعر ویلو فرصت ی نسته
او ورځی ی تیریږی په هسی جنگو چه رستم هم ځنی ډار کا د سیدال خان
له اشعارو تحفه د غه بدله بیخزاند کښ کاږم چه د اکتاب د ده له ذکر خالی
نوی او د دی خان عالیشان بذکر مزین وی

بدله د سیدال خان عالی مکان

یار ماله هی ګرانسو + راتیر تر قتولیها فسو
نور نده ویم پیتر نو + بهان قبول راته جانان سو

وی زلفی داوبږ دی کړی … پیرمخ د راخپری کړی
سری اشرفی د په تندی باندی سپری کړی + ګرزی په باغ کښی ګلو نو کښی نخری کړی

په ادر دو سوم یاره راته اور تانه بوستانشو

میں

(c) ketabton.com: The Digital Library

مين چې آشنا يې مکا — شپېږ ورځ به ګريان يې

سنتهی د دستمګاره خوشحال زړون برځي کا + لندی لرې دوريځو د بانو عشق کا

پر مارمې ګوره طلقه د دلبر د تير نښان سو

مين پر لو يو غرو ځي — سر نور پر نيمو شپو ځي

وزی اروطن وطن پر پرېږدې پرځولوځي + فرياد و ناری وکا پيا ورېن پد غلېلو ځي

وصال کې نصيب نسو لوره زړه وک پد ارمان سو

ناری وهم عالمه — دشپې تر صبحه

ناتوان دبليتون يم يو ګرد نلرم دمه + بېتا مي نفس نيژی راځه زما د زړه بند

نظر پر ما غريب کړه چې تا خون مې ستا په ځان سو

شبنم پر ګلو ښکاري — زما اښکی د ارت دارې

خوناب ځي ستا لغمه زما په خکلي لاري لاري + تمام شپه لم تيره پېژ د اپنارې نارې

ښکاره سوه چې مجنون يم ليونتوب مې اوس بيا نسو

بوستان ښکلي زيبا دی — رنګين په او ښکلو زما دی

دزړه پر ابر ګلګون دی چې بلبل بتماشا دی + ډيمينه تي زړه وشاو دی تمدوا يې ځيله

تيلې د بيلتون يم زه سيدال احمد بيا نسو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریمه خزانه په بیان د هغو چه شعرونې ویلي دي

ذکر د عصمت پناه نازو توخۍ — هسې نقل کا چه نازو د سلطان ملخي توخي لور وه
چه تولد ئې په سنه ۱۰۶۱ هجري شهغه کاي ترنزدی وچه تازي نومیږي سلطان ملخي
په هغه وقت د غزني تر علاقه د اقوامو مشر و او په استقلال ئې حکومت کا معارض
او ساري ئې نه درلود او نازو په کوچني والي له میرمنو د پښتنو او سپین بږیرو علماو نځه لوست
وکا او میره مخې، ارتینزه وه چه نامنیدی میراني او شجاعت او سخاوت تدبیران و
روایت دی له لقدر او یا نو چه سلطان ملخي و سور غره قد نزدې په جنګ کښې ومړ
او حاجي عادل چه د نازو ورور و دپلار پا نتقام جنګ ته ولاړ کلا او کوري نازو
ته میرینو او په هغه وقت نازو توره پیدا کړه او د جنګ لیوتو انا موسره ئې
کور او کلا له تاراک د دښمنانو وساتل ماتد ضیل پلار حکایت کا چه نازو انا
په میلمستیا او غریبانو مسافرانو چه پالله مشهوره وه او هر وقت چه په ژمي به د
مسافرانو قافلي راغلي د نازو پر کلا ئې اول په سوه سوه میلمانه به ئې روزل
او دوی ته ئې دودۍ ورکوله پیاچه به کالي نه درلود لباس ئې ورکاوه
او سخاوت نوم ئې له خیبر تر کوسانه خپور سو نازو پیچاله د بنالم خان

پوتنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوتک وه چه د کرم خان زوی واو د هوتکو بنا لم خیل چه سن ورځ پادشاهي د قندهار او اصفهان د دوی وه لدی شجرهٔ طیبه څخه دی او نازو ځلور زامن درلود چه مشری حاجي میرخان او نور عبد العزیز خان او یحیی خان او عبد القادر خان د ی

سي روایت کا محمد کاتب الحروف لنختیل پلاره چه نازو انا عابده صالحه شپه ورځ او خپلو زامنو ته یې تل عمر په او د اسلام شریعت ورکړی او چه علیین مکان حاجي میرخان

تولد شو خوب کی ولیده چه شیخ بیټنی رحمة الله علیه ورته وایي دا زوی بند تربیت

کړه چه لوی سي لوی کارونه به وکا او نیز یارت د بیت الله شریف هم مشرف کا او لسل

به کی پیدا سي پادشاهان چه دین به روبان کا نو حاجي میرخان چه وزیربیدی مور کی

پیدا یی نت او عبادت مره لوی شا او د دین فرایض ی تل په اوسم کال ورته ونیول

او هر کله به ی ده ته نصیحت کا چه زوی د شیخ بیټنی قدس الله سره نقول ستا پیغمبر

بنی دی لوی کارونه تو چه لوی شی د خدای عبادت او د خلقو خدمت کړه ته

خدای پیدا کړی ای دی د پاره چه لوی کارونه تر سره کړي او خلق الله ته خدمت

ستا آرام وکا روایت دی چه حاجي میرخان علیین مکان به هر وقت ویل چه

زما مور ماته د هو یو کار و د کولو وصیت وکا زه باید هسی کارون وکړم چه په

سنه ١١٢٩ هجری ی قوم د ظالما نو له ظلمه خلاص کړ او د ...ره نوی مسجد د شکر وکړه او وې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدای د اسې کار و چه ماته مو رسپارلی و او وصیت ئې کړی و د الخوستا د عبادو
او بنده ګانو خدمت و چه ماتر سره کا زما پلار رسی و ویل چه نارو اما علاوه پر سخاوت
او شجاعت او عبادت ته بسی ارتینده و چه د خدای تعالی فخر بېنا جات ئې د دیر
اشعار ویل او یو دیوان ئې درلود چه د دوه وزه ببتو نه یکښی ده او پلندی سندلفات
اداکړي او داسې ئې ویلي و چه نارینه ئې هم فنسی ویلاک او دغه رباعي چه د نارو
اناده مالد خپلد پلار اوریدلی وه الحق چه ښه رباعي ده

رباعي

سحر ګروه د نرګس لیمه لاندې | څاڅکي څاڅکي ئې لستر ګو څڅیده
ما ویل قدر دي کښلي ګلو ولي ژاړي | ده ویل ژوندي مي دي یوه ګولد خندیده

رحمة الله علی الماضین کلهم الی یوم الدین

ګرد در شهوار عصمت حلیمه حافظه، حلیمه د خان علیین مکان خوشحال خان
خټک لور ده چه د عبدالله درخان خټک سره ئې کوژدیه زما پلار رسي روایت کا
چه زه بښو ته د لاهم پیغور فتت داپښتنه ژوندی ده او د خپل پلار په ژوندی
روچه علوم ولوستل او بیا د شیخ سعدی لاهوری رحمة الله علیه مریده سوه او
هغه پلار ئې عبدالقادر خان په لاس ئې بیعت د کاچه هغه هم د شیخ دوران

خلیفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلیفه و روایت کا چه حلیمه بی بی فاضله او عارفه ښځه ده او په سرا پرده د عصمت ناسته ده میره ی مذی کړی او د خالق عبادت کا او د خپل د رور عبد القادر خان پکور کښی لوړه ښځو ته لوستل کا او قرآن عظیم ی هم پیاد دی زما پلار وویل چه حلیمه بی بی په پښتو ښه اشعار هم وایی او پخپل عصر سرامد اقران ده او موزونان د پښتو ی اشعار خو ښوی د تصوف او طریقت کتب ی تو ل لوستلی دی او هسی وایی چه مشکلات د مثنوی شریف او مکتوبات د حضرت امام ربانی قدس سره حل کوی د حلیمی په اشعارو کښی مجازی عشق نه ښکاری بلکه د تول شعر و نه ی د حقیقت پر لار دی او د محبوب حقیقی صفت کا د غه یو ه بدله ی زما پلار ما ته وویل په یخز اند کښی دا مظلوم رحمة الله علیها

غزل

داشنای لفکر خو ښه هسی شان شوم
پنو هیبت م په ممتاز که نور جهان شوم

پری کر مه تا په هند سر فراز ده
تنا خواند پیځو زنگه در جهان شوم

په مجازی دایاز دلاری لز ره غه
سربلند د تر محمود غوندی سلطان شوم

و هر چا وته په گهرمم وار ه دی دی
د جمال په ننداروی شادمان شوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

غیر فکر می لز په ندرا بحر شو | په خلیل د په عدو باندې یکسان شوم
حلیمی دغماز مکر زیات لحد شو
چه دی بیل بیا ره نکا په گمان شوم

ذکر د عارفه کامله بی بی نیکبخته داعصمت پناه او عارفه د الله د شیخ
الله داد لور وه چه قوم ممو زی چه پدا شنغر کښی کورني او پلار ئیکد دښمن زیو
مرشدان وه هسی وایی کاتب الحروف محمد چه زما پلار روایت کا چه شیخ
امام الدین خلیل غوریاخیل چه په کتاب اولیای افغان هسی کښلی دی چه
شیخ الله داد لوی ولی وا او لوری نیکبخته چه په تحقیق هم نیکبخته عارفه نجیبه
وه علوم دینی ی ولوستل او په ریاضت او عبادت د خدای عمر تیر کا په
سنه ۹۵۱ هجری په حباله د نکاح شرعی د شیخ قدم قدس الله سره راغله
چه دخواجه محمد زاهد خلیل منی نزی زوی وا او عارفه د خدای و په
سنه ۹۵۶ له بطن غوث الزمان قطب دوران شیخ میان قاسم افغان په بدنی
بنس پیدا سو او دا شیخ بمعرفت د خدای شهرت وکا چه په هند او پښتونخوا
مشهور سو نقل کا چه شیخ امام الدین هم د دی عرفا له اولاد د دی او دی
کتاب د اولیای افغان هسی کاښلی چه بی بی نیکبخته چه د خدای عارفه او رابعه

د

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زمانې ده یو کتاب ی کښلی دی چه نوم ی دی ارشاد الفقرا او په دی کتاب ی ښی نصیحتونه لیشعر ویلي دی، په فقراو عبادالله ته مفید دی دا کتاب په ملک ۹۶۹ هجری تمام سوی دی او زما پلاری نسخه لیدلی وه په ښوکښې ښخه وقت چه دی تللی ولیغر د ښخه ځای دغه شعرونه له ښخه کتاب ز ما د پلار پیاده وه په ما د لنډ ځنی نقل کړل چه کتاب می پیدا کړ د عارفه دوران رنګین وی

مثنوی په نصیحت کښی

پیژره بنا دشی ای مومنَ	یظاهر په باطن سپینَ
ظاهر زهد په اخلاص کړه	پیژره تینګ شه له یقین
شکر صبر په هر حال کړه	خود نمای مشه خودبینَ
ښیه و روح به پیژړ	که خبر شی له سجین
سجین ځای د خود نمای	د بی نماز او د بی دینَ
له ښوځا امان را کی	یا الله العالمینَ

بل نصیحت و لیها ایضاً

د ښدای حق ته غاړه کښیږده	لوړی لوړی دنیا پریږده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا پاتې له هر چا ده
پاخلاص کی ځنی لیږده

څو قوت لري پیچا نکی
سر د یار پر رضا کښیږده

ځان له بد خو یه تر غوره
زړه په ذکر د یار ربلیږده

کل دنیا بد دښمن شی
اوس لیږی ځنی ریږده

بتول غواړي حسابونَ
کړد اوښنی کړد میږده

دنیا ترک هغه کړي وه یې
دلقا پر لوری پیچی ږده

ولها ایضاً رحمها الله

په طلب ی و در بیږه
په خدمت ی هو سیږه

لمجمله بد و نفرت کړه
و نیکی ته ولاړ بیږه

په نیکی کښې اخلاص کړه
بدی مکړه و پو هیږه

پر گناه له واره وستر گو
د باران په دود وریږه

په یارب العالمینَ
لگناه را نتیریږه

خدای بر رحم بیا و کا
پزار یو ته ژړیږه

بی پروا و خدا ایته مشد
له غضب و ویریږه

هر غه فعل چه ی حق دی
په طلب ی و ښوریږه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د پر منی د حسب او نسب بی بی زینب اطال الله بقائها

بی بی زینب د حاجی میرخان علیین مکان لور ده چه لد کوچنوالی ی
پحرم کی د عصمت او عفت لوست و کا لیپله سخه چه قرآن کریم ی
ولوست د احکام اسلامی او فقه کتابونه ی هم ولوستل او د فارسی
مشهور کتب ی ضبط کړل استاد علوموی ملا نور محمد غلجی دی چه دیر
عمری مخدراتو ته د حرم درس لوستی دی هسی روایت کا چه بی بی زینب
دیره هوښیاره او پیهها نو د امورو عالمه منجده او د پادشاه هجران
شاه حسین پامورو کی تدبیر کا او هر کله پرای صایب مشکلات د امورو حل کا
او پادشاه د زمان ی پیجبر و عقل کا او لقایح ی اوری داد مشهوار د صدق عصمه
سندسند شعرونه هم وایی او د موزونانو او شاعرانو قدر کا د داوین د
شعرا هر کله لولی او لمضامین شیرین ی کام شیرین کا عمر لعبادت
خدای او تلاوت د قرآن شریف تیر دی او مخدراتو د حرم د پادشاه
ته درس او کښل او لوستل ورښیی نقل کا چه د شاه محمود جنت مکان
د مرگ حال قندهار ته راورسید نو د پادشاه خاندان عالیشان لوی غم

بوړ ل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ومحزرالتو د هرم ساندی او دغلبلی کا بی بی زینب په واقعه دورور د وفات واوریدلو ډیره غمجنه سوه او په تلاوت د قرآن اولمانځه ی تسکین وکا د تللی زره او هسی ویرنه ی پو پیر دخیل وروړ مرحوم دوملیه په زړه ی دلته نقل کوم خدای تعالی د مقتول ځا مړان عالیشان د پادشاه ظل الله ژوندی دلری او خوښش

مرثیه د شاه محمود جنت آشیان

بنغ سو په ورور تیر لدنیا سونا — قندهار دا ره پیژړا سونا
زړه می پو پیرکی مبتلا سونا — په شاه محمود لما جلا سونا

دا رون جهان راند تور تم دینا + زړه د بلیتون پتیغ کرم دینا
هوتک غمجن پدی ماتم دینا + دیا په هی تاج جوهر هم دینا

په شاه محمود تیر لدنیا سونا — قندهار واره پیژړا سونا

خوان ومیړه دتوری جنگ ونا + ولاړ دکام ننام ونګ ونا
دښمن له ده پو نیو زنګ ونا + پرمیدان شیر و پلنګ ونا

افسوس په مرګ دده بیخوا سونا — قندهار واره پیژړا سونا

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمودٔ ندیوازی خور ژړی + پر مرګ د ښتو لٔ کلی کور ژړی
خپلوان لا څه پاچا دورور ژړی + لښکر سپاه د پلی سپور ژاړی

پښتون د ښتول پوا ویلا سونا   قندهار واړه پڅرپا سونا

اصفهان پا تدتاج نښکور عالمٔ + په شاه محمود سوڅن پگور عالمٔ
د ښتون لمر سو تیاره نور عالمٔ + راښتد دښمن بلا پیغور عالمٔ

چه پاچا ولاړ پښتون ګدا سونا   قندهار واړه پڅرپا سونا

لښکر سو چپور پښتون ملا ړی اریان + پښاور و ګای کا شاه محمود عالیشان
پاته سو تخت و تاج د ښتول اصفهان + زړه ی راسو پسو کا خوښی دښمان

وایی پښتون اوس بی پاچا سونا   قندهار واړه پڅرپا سونا

اسمانٔ بیا دڅه ستم کاڅر ګند + وشلاوه تا چه د ښتون و پیوند
دښمن د بیا زموږ پو پیر کا خورسند + په شاه محمود د کا پیغبر کی بند

پر کور مو ویر شور و غوغا سونا   قندهار واړه پڅرپا سونا

هو تکو ژړی شاه محمود څه سونا + پښتو ستاسی لوی سپاه څه سونا
د اصفهانٔ تر فراه څه سونا + پاچاچه وحشمت تباه څه سونا

د ښتو پرتم فنا سونا   قندهار واړه پڅرپا سونا

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمود خوان دی ولی ولاړی لما + لښکر و تاج ته یې ورشه سوی جلا
اصفهان ولی پاتې سونا لتا + سر درا پور ته کړه په ځکمی اعدا

دښمن ولاړ په باشاه ځوا سونا قندهار وارته پېښ ړا سونا

اورمه ناری دغم په کړین فریاد + پښتون په مرګ د شاه محمود سو برباد
زړون په تل تاوتاوین سونا بناد + د ساندو بنغ دی چه راوړین ی باد

ماتم زده پیر و برنا سونا قندهار وارته پېښ ړا سونا

ورور مقر د تا مولا کی جنت + دردکی تا ته پسله مرګه راحت
روح دوه سبا د پلوی ورځ د قیامت + یخ دوه روڼ د خدای په مهر و رحمت

دخالق د حکم تل پېړا سونا قندهار وارته پېښ ړا سونا

ذکر د شاعره برگزیده زرغونه زرغونه د ملا دین محمد کاکړ لورده په پنجوای
کښی اوسیده او پلاری ی وکا تحصیل دعلوموا و دفصاحت احکام ی زده کړل
او دعضی و اشعاری او تل زرغونه په حباله د سعدالله خان نورزی وه چه نوریالی
زامن ی هد لود او لتول د علم و هنر خاوندان و ماقد هی نقل وکا زما پلار چه زرغونی
دشیخ مصلح الدین سعدی رحمة الله علیه کتاب د بوستان لتول په پښتو شو نظم کا او نوم

ی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ی و بوستان د پښتو چه دا کتاب ی په سنه ۹۰۳ هجری قدسی پایته ورساوه
او ټول نکات عارفانه او نصایح حکیمانه ی په پښتو کړل علاوه پر دی زرغونی
لنډ اشعار او غزلون هم وویل او پرمره د فصحای شهرت وکاهی چه موزوناڼو
د روزګار به ی اشعار لوستل او د پښتو په بوستان بی سیر کاوه ګلونه د پند
او نصیحت به ی لټول سبی وایی چه زرغونه کاکړه له اداره ضبط د خطای غورابند
واو کاتبانو به ی له حسن خط اقسام د خط زده کول زما پلار هم وویل
چه په سنه ۱۱۰۲ هجری ما د زرغونی په خط بوستان د پښتو ولید چه خپل اشعاری
پخپل بند خط هم کښلی وه چه منظری ی په خط ته عاجزی کا او دغه حکایت له سعده
کتاب زما پلار رحمة الله علیه بیا د وه په زه ی یخز انده کښی کاږم

حکایت له بوستان د پښتو

اوریدلی می قصه ده — چه له شاقه هم خوږه ده
د اختر په ورځ سحار — بایزید چه ده رویداب
له حمام راوتلی — یکوښته کښی تیر میدلی
ایری خاوری یا لباس — راچه کړلی ناپام
هیڅ او سری سو ګکم — پایرو پنځا ورو ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

بابر دې پښکر کښېنوسو — د مغل نخ په پاکیدوسو
چه زه ورپسې دېل اور — چه پاورکې سهم نسکور
له ایرو به څه بدورم — یا به لږ شکوه کوم
هو پوه بانو ځان ایرکړ — له لوینې ځان پریکړه
څوک چه ځانته ګوري تل — خدایته نسي کړای کتل
دوی تل پکښتار نده — لو خبره پکار نده

تواضع به سر لوړ کا
تکبر به تل خوړ کا

ذکر د عفت همراه رابعه — حال د دې شاعره ما ته نه دی معلوم سوی
خو لږ څه چه ښکاره ده دومره ښکاره ده چه دا شاعره د تنده هروه او په دورات
د محمد بابر پادشاه ژوند کا هم وایې چه اشعاري ډېره دیوان ی
درلود دغه یوه مهمله [?] رباعي ما ته صدیق او رفیق محمد طاهر ججریاني وویلد [?]
چه زه یې دلته بې څه [?] را نقل کوم

رباعی

آدم ی مخلی وتدراستون که | پاورد عمر ی سوی ایرون کا
دوزخ ی روغ کا پرمخ د مخکی | قوم د بغد د لند بلیتون کا

خاتمه د کتاب په بیان د حال د کاتب الحروف

حقیر فقیر محمد هوتک ـ مؤلف ددی کتاب

زه چی ابن محمد زوی د داود خان زوی د قادر خان یعقوب هوتک په زمونږ د کهول
اصل ځای مرغوده چه زما نیکه قادر خان له مغول ځای راغی سیوی ته راسبته
وسیدی یوه موده په تا نشاد نصیب او قسمت راغی د قندهار بیخو اکښو
لیکای د کوکران استوګنه لوله او پیشه ی زراعت زما د خان د پیر معمر ی
ویښ د ۶۷ کالو په سنه ۱۰۵۸ هجری وفات سوا او په سنه کښی چه کوکران
نومیږی ښخ سو زما پلار چه داود خان نومیږی په کال ۱۰۲۹ هجری په غزو کوران
زیږیدلی او په آوان د صباوت ی علوم لوستلی او په څلی عمر په موزونانو
او فصحا او علماو د نامه ډیناوند او د پیر عمری قندهار تللی او د کسی خرن اوبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ډېر ښه او پښتو او لوز ښايونه ئې ليدلي و پخه وقت چې د خان علّيين مکان
حاجي ميرخان يقيناً پاركېښ دګرګين خان سره جنګونه کړل نو زما پلار هم پدغو
جګړو کې ملګري وو او سره ښه ئې نو له قديمه زما معرفت لدې خاندان ډېر دی
او اخلاص ئې لرم پنزه پيله پکال ۱۲۲۰ هجري په صغري پادشاه لښکري پيرفند ا
راغلي نو د جنت مکان حاجي ميرخان لخوا زما پلار دولاب او ليفراه او سيستان
او کلمنات او لوزه ښايوئ پښتانه د حاجي ميرخان مدد ته راوغوښتل او له
پښتو سره ئې مرګ وکړ او ډېر پښتانه د لوزه او بارګزو او اسحق زوي لښکري
کړل د خان او پرخسرو خان ئې پرغلا وکا او پدغو جنګو زما پلار د حاجي ميرخان
جنت مکان لخوا سپه سالار و پسله وفات د حاجي ميرخان مرحوم مغفور
زما پلار رپه سنه ۱۲۳۶ هجري وفات شو او يکو کرات د خپل پلار سره پنځه سو
د عمر مرحوم رحمة الله عليه طبع مستقيم درلوده او کله به ئې شعرونه هم ويل چې
دلته تيمناً دده دوه رباعي راوړم او دا رباعي په صنعت د تجنيس بې نظير

رباعي

دی او پيا فصاحت هم مثل ملګري
پېچه د چا پز پرده کی او ورد ميني بل سي
پېر او ربل ئې لمبې لږه ئې چارې بل سي
ور د ميني کله مري د زړه لاميني
دا ور بل بېند که تل د زړه پتيل سي

رباعی ولد ایضاً رحمه الله تعالی

کږی وینی تل څاڅی له زړه وتخه — څوک چه وینی تا له څوانو یاو یره تخه
د زړه له زړه کړه وینی وینی څاڅی — چه کړو د غم لویدلی شاله کړه وتخه

ادس چه دی لږ حال دپلار او نیکه د کیبنی نو خپل حال هم کاږم او د خزانی
لیدونکی بیخبروم زما راتګ دی نابودی دنیا ته یعنی تولدی واقع سوی و په
۱۱ د رجب المرجب سنه ۱۰۸۴ هجری پکوکران کښی او سن تو د تمیز و رسیدم نو ی
پلار درسی راته شروع کا او تر اتلسم کال د عمر می ولوستل احکام
د دین او فقه او اصول او تفسیر او د فصاحت علوم لکه قافیه او عروض او
بیان او معانی او نور چه زما پلار مرحوم وفات سو او زه په تقاضا د پادشاه ظل الله
دامت سلطنته شاه حسین راغلم د قندهار ښار ته او تر اوسه په نظر کیمیا اثر
د پادشاه اسلام پناه دیم او هر کله په احسان او مرحمت د دی خاندان عالیشان
سربلند یم عمر می تیریږی پلوستلو او کښلو د کتبو له مختو د جهان بلد بهره ملو
او ورځ چه می هم څو بنی لګا بیلیدی اشتغالو چه پل څه پیدی او قاتو د عمر چه می تیر کا
یو څو کتابونه می وکښل چه یو له د غو څخه د غه خزانه ده او نور دادی یو کتاب

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښلي دي په بيان د علوم د فصاحت چه خلاصة الفصاحت ئې نامه دي او بل
کتاب مې هم د علوم د فصاحت په پښتو د خپلو پښتنو طالبانو د پاره خلاصه کړل
بل کتاب مې کښلي دي په بيان د طبابت او علاج چه خلاصة الطب ئې نوم دی په
سنه ۱۱۳۶ هجري چه دغه کتاب د پادشاه عالم پناه مدظله تر پيشې کا
سل طلاوې ئې ما ته صله کا او هر کله داسې مراحم د پادشاه د دی فقير غريب بېچاره
د پېر دي او ارکان د دولت ابد مدت هم پېر دي فقير د مرحمت نظر کا خاص بيا
ها د رحمان عاليمکان په من و رخ بخښنده هر د غربا و پر سر ظل د رحمت دي فائق
دي عمر د پېر کا مال ئې د ديوان دا شعارو هم سته چه په دې وقت کې مرتب او مدون
سوي دي او غزلونه او قصايد او رباعي ئې کله چه طبع قاصر ميل د شعر او د وينا
کا شعرونه کاږم او موزونان د روزگاري خو بنوي څه که چه د طالبان ستاينه
سبه نده او پوهان لدې کار عار لکا نو پخوا اندکې مې خپل احوال و کښلی چه
دې کتاب ويونکي ما ته دعاوې کا او هر وقت مې په دعا ياد کا خيل ديوه غزل
هم دلته د نمونې په طور کاږم چه پر صفحه د روزگار يادگار روي نور
اشعار مې په ديوان کښې ويمان دي شايقان د علم او شعر دې ديوان لولي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزل د کاتب الحروف غفر الله ذنوبه

ساقی پاڅه د سره ملو ډک یو جام را
ستا الغم نا آرام یم آرام را

بیله میو د ښکاره رندانو ری ځکه مې
پیر لی سو د خوبی بند پیغام را

دنیا پاتیده ده بنا دی مو یو ګړی ده
یو ګړی می خوښی کړمی کړی انعام را

د بلیتون پنتاریکو کی یمه پرېشین سو
رنګ الحمر د جام د میو نظلام را

ناکامه سو د دنیا می کام را تریخ کا
په می خوښ کا کام تر خضر و ما ناکام را

نه فتاط سته نه مستی سته زندی شه
په سم نه یغد او بد علی الدوام را

پاه بو می سو رزی ګی لب ځکه انود کړ
محمد د اوره ډک یو بی جام را

تمت الکتاب بعون الملک الوهاب اللهم اغفر وارحم لکاتبه و قاریه و لمن له حق علینا
والصلوة والسلام علی رسوله وعلی آله واصحابه اجمعین کتاب تمام سو
په ورځ د جمعې ۲۴ د شوال المکرم ۱۱۴۲ سنه هجری یقندهار بنی او موف
محمد هوتک بهم فارغ البال سو الحمد لله حمداً کثیراً

بتاریخ دهم ماه ربیع الاول سنه یکهزار و دو صد و شصت و پنج هجری نوشته شد

(c) ketabton.com: The Digital Library

از هجرت رسول خدا صلی الله علیه و سلم بدستخط حقیر فقیر پرتقصیر

نور محمد نروتی برادر عالیجاه رفعت جایگاه سردار عالی تبار سردار

مهردل خان قلمی گردیده   هر که خواند دعا طمع دارم

زانکه من بنده گنهگارم   این کتاب را احقر الناس محمد عباس

قوم ... در شهر کوئته بلوچستان خاص از برای عالیجاه تجارت نشان

حاجی عبدالاکبر قوم هوتکی قلمی کرده ۱۳۰۳ سنه هجری باستعجال تمام قلمی شد

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library